

Selgunud on Tori valla kaunid kodud

LAURI LUIDE
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Tori vald korraldas selgi aastal traditsioonilise konkursi Kaunis Kodu. Seekord oli osalejaid kahes kategoorias: pereelamud tiheasustuses ja korter- või ridaelamud. Tänavuste võitjate märksõnadeks on „taaskasutus“ ja „isetehtud“, mis näitab kogukonna keskkonnateadlikkust ja loovust. Silma paistis ja uudsenägemus, et vihmavee kogumiseks ja taimede kastmiseks on ise välja ehitatud terved süsteemid. Järjest enam on au sees kompostimine. Palju oli juttu metsloomadest aedades ja sellest, kui tore on, kui saab elada koos lindude, loomade, kõikvõimlike liblikate ja tolmeldavate putukatega. Vahel teevad metskitsed küll aiapidajale meelehärmi, kuid alati on lahendusi, kuidas kõrvuti hakkama saada.

Kauneimaks pereelamuks tiheasustuses pidas konkursikomisjon **Tammistes Kummeli 13** asuvat kodu. Võitja eristub keskkonnasõbralike lahendustega. Aiakujundus on perenaise enda kätetöö ja peegeldab tema suurt huvi aianduse vastu. Aeda ja peenardesse on valitud pigem pärismaised taimed – Eestis küll laialt levinud, aga põnevaks ja eksootiliseks vormitud. Taimede kastmiseks kasutatakse vihmavett, selleks on pererahvas ehitanud eraldi süsteemi. Kraaniveega kastetakse vaid siis, kui vihmaveest ei piisa. Taimede valik, istutamine ja hooldus on tehtud südamega. Lillekastide ja amplitega on kaunistatud ka kõrvalhoone ning laste mänguväljak. Samuti paistab silma hea koostöö naabritega – pererahvas jagab naabritega ühist robotniidukit, mille liikumiseks on aedadesse tehtud spetsiaalsed avad.

Teise koha võitis **Tammistes Karukella 8** asuv eramu. Kaunis aed Pärnu jõe ääres võib mitmekülgse ja suurejoonelisusega. Selle kodu aiakujundus ja välialad on rikkalikud ning hoolikalt planeeritud. Suur krunt on istutusalaadega oskuslikult eri aiaruumideks jagatud, seejuures on säilitatud piisavalt avarust. Silm puhkab okaspuude eri vormidel ja värvidel, rahulikku muljet süvendab taimede kordumine. Huvitava leiuna väärib esile tõstmist vana looreha kasutamine dekoratiivielemendina.

Kolmaski koht läks **Tammistes Orava tee 10** asuv eramu tõuseb esile looduslähedase lähenemisega. Erinevalt mitmest naabruses asuvast krundist on siin alles jätud kõrged männid ja kuused ning nende all asuv looduslik mustikapuhmastik. Teravam silmapaar leiab ühe männi tüve küljest ka kähbe ja samblaga kaetud linnupesakasti. Kõik see lisab koduaiale unikaalsust ja looduslähedust.

Sindis Mänguvälja 3 elav pererahvas on teinud tänuväärse töö vana puitmaja taastamisel. Kaugelt paistab silma Tori kihelkonna triibumustri järgi rõõmsaks värvitud lippa. Sama värviskeemi on kasutatud ka maja ilme erksamaks muutmiseks.

Korter- või ridaelamute kategoorias oli üles seatud kaks kandidaati.

Tammistes Kummeli 13 asuva aia haljastus on perenaise kätetöö

Kauneim korterelamu asub Sindis Jaama tänaval

Kauneimaks tunnustati **Sindis Jaama 3** asuv kortermaja, mis paistab silma uuenduslike ja keskkonnasõbralike lahendustega. Taimede kastmiseks kasutatakse vihmavett, mida kogutakse isetehtud süsteemi abil. Hoovis ja majajätkes leiduvad dekoratiivielemendid, lillekastid ja muugi on majaelanike enda kätetöö. Märkimist väärib taaskasutatud materjalide eelistamine. Öueala planeering on hoolikalt läbi mõeldud ning ilu ja funktsionaalsus väga sujuvalt ühendatud. Isegi kõrvalhoonest on saanud pilgupüüdja. Silma hakkavad kaunid õitsejad ja okaspuud, kogu hoov on laitmatult korras.

Teise koha võitja, **Sauga alevikus Hirvela 16** asuv kortermaja on hea näide, kuidas ühtse ühistuna oma maja ja ümbruse eest hoolitsemine viib suurepärase tulemusteni. Kortermaja ümbrus on kaunistatud amplita ja

Jaama 3 öueala on laitmatult korras

Fotod: Kärt Linder

elupuudega, mis loovad ilusa ja uhkust tekitava keskkonna.

Tori valla kauni kodu konkurss osutas sel aastal, kui olulised on kodu ja selle ümbruse kaunimaks muutmiseks taaskasutus ja isetehtud lahendused – mõlema kategooria võitjad on selle suurepärased näited.

Vaata pilte uudised.torivald.ee/pildid.

RÄÄGI KAASA!

Tule räägi kaasa valla arengus!
Vaata täpsemalt lk 2

Valla põhjaosa tuuleparkide eriplaneeringust loe lk 3
Foto: unsplash.com

Vallavalitsus ootab tunnustamisetepanekuid. Loe lk 4
Foto: Katariina Vaabel

Taali vabatahtliku pääste aastapäeva tähistamisest loe lk 7
Foto: Karmen Kärge

Palju õnne kõigile valla koolide lõpetajatele!
Vaata lk 8-9
Foto: pexels.com

Tule räägi kaasa valla arengus!

Vallavalitsus ootab elanike ettepanekuid Tori valla arengukavasse. Arengukavas on välja toodud valla pika- ja lühiajalise arengu eesmärgid ja nende elluviimiseks vajalikud tegevused. Arengukava on aluseks valla eelarve koostamisele, investeringuteks raha taotlemisele ja laenude võtmisele. Eelarvestrateegia on finantsplaan nende tegevuste elluviimiseks. Valla arengukava läbivaatamine ja uute ettepanekute lisamine toimub igal aastal.

Arengukava muutmise algatab volikogu oma otsusega, seejärel teevad oma ettepanekud vallavalitsus ja valla hallatavad asutused. Volikogu vaatas 20. juuni

istungil läbi vallavalitsuse esitatud arengukava eelnõu ning otsustas selle heaks kiita ja suunata avalikustamisele. **Tori valla arengukava aastani 2030 ja eelarvestrateegia 2024–2027 eelnõuga on võimalik tutvuda 16. augustini vallavalitsuses, valla teenuskeskustes ja kodulehel www.torivald.ee/arengukava. Avalik arutelu toimub 28. augustil kell 18 Sauga teenuskeskuses (Selja tee 1a, Sauga alevik).**

Valla arengute tutvustamiseks ja elanike ettepanekute kogumiseks toimuvad eri piirkondades kohtumised elanikega. Olete oodatud kaasa rääkima!

TULE RÄÄGI KAASA TORI VALLA ARENGUS!

HEA VALLAELANIK, TULE AVALDA OMA ARVAMUST PIIRKONNA ARENDAMISEKS

Vallavalitsus tutvustab valla arenguplaane lähiaastatel ja pikemas perspektiivis. Elanike ettepanekud kogutakse sisendiks valla arengukava muudatusteks ja täiendusteks.

Ettepanekuid saab esitada ka kirjalikult tori@torivald.ee või Pärnu mnt 22, Sindi, Tori vald, 86703 Pärnumaa. Lisainfo www.torivald.ee/arengukava

KOHTUMISED TOIMUVAD

31.07.24
kl 17.30 Eametsas Puti mänguväljakul
kl 19.00 Are huvikeskuses

1.08.24
kl 17.30 Tori rahvamajas
kl 19.00 Jõesuu bussipeatuses

6.08.24
kl 17.30 Tammiste lasteaed-alkkoolis
kl 19.00 Tammistes RMK metsaraja parklas

7.08.24
kl 17.30 Sindi seltsimajas
kl 19.00 Taalis vabatahtlike päästjate depoos

21.08.24
kl 17.30 Piistaoja bussipeatuses

27.08.24
kl 17.30 Sauga Mustas Majas (oodatud Sauga, Nürme ja Kilksama elanikud)
kl 18.30 Kilksama detailplaneeringu avalik arutelu

Koolitee alustamise toetus

LIINA LELOV-AASMAA LASTEKAITSENÕUNIK

Tori vald maksab esimesse klassi minevatele lastele koolitee alustamise toetust 150 eurot lapse kohta. Toetust makstakse esimesse klassi astuva lapse vanema või lapse seadusliku esindaja taotluse alusel. **Toetus määratakse juhul, kui lapse elukoha andmed rahvastikuregistris on esimesse klassi astumise aasta 1. augusti seisuga Tori vallas.** Taotlusi hakatakse menetlema pärast 1. augustit ja väljamakseid tehakse jooksvalt vastavalt laekunud avaldustele. Toetust on võimalik taotleda lapse esimesse klassi astumise kalendriaasta

lõpuni.

Taotlust saab täita valla kodulehel iseteeninduses või blanketil: www.torivald.ee / Teenused ja toimingud / Sotsiaal / Koolitee alustamise toetuse taotlemine. Iseteeninduses on toetust võimalik taotleda 1. augustist 31. detsembrini ja selle kaudu saadetud taotlused registreeritakse automaatselt, blanketil täidetud taotlused saata e-posti aadressile tori@torivald.ee või liina.lelovaasmaa@torivald.ee. Pabertaotlusi võtavad vastu sotsiaaltöötajad või lastekaitsetöötajad.

Info: lastekaitseõuniku Liina Lelov-Aasmaa, tel 5368 2558, e-post liina.lelovaasmaa@torivald.ee.

VALLAVALITSUSE ISTUNGITEL

12. juunil – 3. juulil

1. Sooja toidu transpordiks Tori valla eakatele ja vähenenud toimetulekuvõimega isikutele otsustati sõlmida leping osahinguga New Service. Lepingu tähtaeg on 31.05.2026 ja maksumus 0,69 eurot kilomeeter (lisandub käibemaks).
2. Are kooli fassaadi remondiks otsustati sõlmida töövõtuleping osahinguga Radiva Ehitus. Lepingu maksumus on 25 070 eurot (lisandub km).
3. Kinnitati riigihanke „Tori valla kõrghaljastuse hindamise, hoolduse ja raie 2023-2026 raamleping“ 6. minikonkursi tulemused ja otsustati sõlmida töövõtuleping osahinguga Head Riistad. Lepingu maksumus on 7370 eurot (lisandub km).
4. 12. juuni istungil otsustati korraldada riigihange „Tori valla teede ja tänavate pindamistööd 2024“ ja kinnitati hanke alusdokumendid.
5. Otsustati korraldada riigihange „Mobiilsete generaatorite soetamine“ ja kinnitati riigihanke alusdokumendid.
6. Otsustati korraldada riigihange „Künniste rajamine Tori valla teedel ja tänavatel“ ja kinnitati hanke alusdokumendid.
7. Võeti vastu määrus „Jälgimisseadmetiku paigaldamise, kasutamise ning andmete töötlemise ja jälgimisseadmetikust avalikkuse teavitamise kord“.
8. Otsustati loobuda projekti „Jaama tänava avaliku ruumi välja arendamine Sindis I etapp“ toetusest.
9. Otsustati anda kasutusse aiamaadana:
 - Jõesuu külas asuvate kinnistute osad 16 isikule;
 - Selja külas asuva kinnistu osad 27 isikule;
 - Suigu külas asuvate kinnistute osad 8 isikule.
10. Anti otsustuskorras Helina Põdra kasutusse Sindis Pärnu mnt 40a asuva hoone I korrusel asuvad ruumid nr 110 ja 111 üldpindalaga 11,5 m².
11. Välijõusaalide rajamiseks anti MTÜ-le Rohelise Jõemaa Koostöökogu tasuta kasutusse Tori alevikus Virula tn 11 kinnistu u 50 m² suurune osa ning Are alevikus Päriveri tee 17 kinnistu u 50 m² suurune osa. Otsustati sõlmida koostöökoguga vara tasuta kasutamise leping tähtajaga kuni 31.12.2031.
12. Anti nõusolek munitsipaalaluruumi üürilepingu sõlmimiseks.
13. Määrati Kilksama külas tekkivatele uutele liikluspindadele kohanimedeks Karulaugu tee ja Murulaugu tee.
14. Määrati Tammiste külas tekkivatele uutele liikluspindadele kohanimedeks Põrnika tänav ja Pääsusaba tänav.
15. Nõustuti katastriüksuste moodustamisega Tori vallavalitsuse 24.04.2024 korraldusega nr 234 kehtestatud „Ojapealse tee 5, Ojapealse tee 7, Ojapealse tee 9 ja Ojapealse tee kinnistute detailplaneeringu kehtestamine“ detailplaneeringu alusel.
16. Otsustati jagada Jõesuu külas asuv Veski katastriüksus kaheks katastri-

üksuseks, määrata neile lähiaadressid ning sihtotstarbed.

17. Otsustati seada tähtajatut sundvaldus:
 - osahingu Elektrilevi kasuks Pulli külas Kasetuka tee katastriüksusele 0,4 kV pingega maakaabelliini ja liitumiskilbi rajamiseks;
 - osahingu Elektrilevi kasuks Mannare külas Kella katastriüksusele 10/0,4 kV pingega mastalajaama rajamiseks;
 - osahingu Elektrilevi kasuks Sindi linnas asuvale Luige tänavale 0,4 kV pingega elektrimaakaabelliini rajamiseks.
18. Algatati Sindi linnas Pikk tn 10 kinnistu detailplaneeringu koostamine.
19. Anti projekteerimistingimused:
 - Eametsa külas Kiiluaia tee 7 kinnistule üksikelamu ehitamiseks;
 - Kilksama külas juurdepääsutee rajamiseks;
 - Tammiste külas Uuekalda tee 7 kinnistule elamu ehitamiseks;
 - Tammiste külas Kastani põik 4 kinnistule elamu ehitamiseks;
 - Kõrsa külas Uuekuke kinnistule korterelamu ehitamiseks ja tänavamaa rajamiseks koos tehnovõrkudega;
 - Tammiste külas Kellukese põik 12 kinnistul oleva elamu laiendamiseks üle 33% selle esialgu kavandatud mahust;
 - Sindi linnas Mureli tn 1 kinnistule üksikelamu ehitamiseks;
 - Rätsepa külas Küti kinnistule abihoon ehitamiseks;
 - Päriveri külas Siimo kinnistule elamu ehitamiseks.
20. Anti ehitusluba:
 - Sindi linnas Ranna tn 8 kinnistule üksikelamu ehitamiseks;
 - Rütavere külas Päevalille kinnistule üksikelamu ehitamiseks;
 - Rütavere külas Kinguvahtra kinnistule üksikelamu ehitamiseks;
 - Kildemaa külas Kuuse kinnistule puurkaevu rajamiseks;
 - Sindi linnas Kirsi tn 40 kinnistul asuva üksikelamu laiendamiseks;
 - Sindi linnas Pärna tn 33 kinnistule üksikelamu ehitamiseks;
 - Sindi linnas Pardi tn 1 kinnistule vedelgaasimahuti ja LPG gaasitorustiku paigaldamiseks;
 - Tammiste külas Mustika tn 1 kinnistule kinnise soojussüsteemi puuraugu rajamiseks;
 - Taali külas Laanemaa kinnistule elamu ehitamiseks;
 - Sauga alevikus Selja tee 17 kinnistule päikesepargi rajamiseks;
 - Tori alevikus Pärnu mnt 21 kinnistule mängulinnaku püstitamiseks;
 - Sindi linnas Pärnu mnt 50 kinnistul asuva tööstushoone elektrisüsteemi ümberehitamiseks;
 - Tammiste külas Mustika tn 4 kinnistule kinnise soojussüsteemi puuraugu rajamiseks;
 - Sauga alevikus Tallinna mnt 142 kinnistule päikeseelektrijaama rajamiseks;
 - Sindi linnas Ranna tn 8 kinnistule soojussüsteemi rajamiseks;
 - Kilksama külas Lääne tee 2 kinnistul asuva aiamaa ümberehitamiseks elamuks;
 - Tammiste külas Karukella tn 4 kinnistule kinnise soojussüsteemi rajamiseks.
21. Tunnistati kehtetuks ehitusluba Niidu külas Akupera kinnistule üksikelamu püstitamiseks.
22. Kinnitati kolme 2023. a hajaasus-

tuse programmist toetust saanud projekti aruanne ja otsustati toetus välja maksta.

23. Kinnitati 2024. a hajaasustuse programmist toetuse saajad. Rahuldati 31 taotlust, rahuldamata jäeti 6 taotlust, mille rahastamiseks taotlusvoorus toetusvahendeid ei jätku.
24. Kinnitati 2024. aasta korteriühistute toetuse saajad.
25. Kinnitati heakorrakonkursi Kaunis Kodu tulemused ja auhinnaafond.
26. Anti avaliku ürituse korraldamise luba:
 - Tori valla kultuurikeskusele jaaniõhtuteks Tori vallas;
 - MTÜ-le Discgolfklubi Hole in One Pärnumaa meistrivõistlusteks kettagolfis Sindis Sõpruse pargis 30. juunil;
 - Tori valla kultuurikeskusele Pärnumaa eakate tantsupeoks Are mõisa pargis 30. juunil;
 - Tori valla kultuurikeskusele Rolf Roosalu kontserdikas Sauga avatud noortekeskuse juures 27. juunil;
 - Kerstin Karule tsirkuseetenduseks 30. juunil Tori alevikus Oore tee 2 kinnistul;
 - MTÜ-le Tori Spordiklubi Tori Põrgu triatloniks 7. juulil Tori alevikus.
27. Eraldati MTÜ-le Osavad Käed ühekordset toetust 7625,33 eurot projekti „Kilksama mänguväljak“ omaosaluse katteks.
28. Otsustati anda vabaihenduste ühekordset toetust: Lepplaane Külaselts MTÜ-le, MTÜ-le JLME, MTÜ-le Puti Tulevik ja MTÜ-le Sindi Laukluur.
29. Kinnitati Tori valla spordikeskuse töötajate koosseis: 1,0 juhataja kohta ja 3,5 administraatori kohta.
30. Otsustati tagastada seitsmele lapsevanemale Pärnu Raja lasteaia osalustasu soodustus.
31. Volitati lastekaitse spetsialisti Tori vallavalitsuse esindajana täitma alaealiste isikute koiki eestkostja ülesandeid.
32. Otsustati sõlmida kahe isikuga sotsiaaleluruumi üürileping, muudeti sotsiaaleluruumi üürilepinguid.
33. Nimetati Tori Haldusteenuste juhatjaks Neeme Püss.

Infopunktid:

- AS Pärnu Vesi investeeringud.
- Rulapargi võimalus Tammistes.
- Ronimaa ronimiskeskus on avaldanud soovi ronimiskeskuse ehitamiseks ja otsib sobivat ruumi. Ettepanek: võimalike variantidena tulevad kõne alla võimald-spordisaalid Sindis ja Saugas.
- Osahing MARU on teinud vallavalitsusele pakkumise, et soovib osaleda või annetada vallale heategevusprojekti tarbeks kuni 2000 eurot. Otsustati teha MARU OÜ-le ettepanek panustada jalgratta hooldusjaama Sauga avatud noortekeskuse juurde ning võimalusel see ka paigaldada.
- Kiideti heaks pimedate mõeldud põrandapindade lahendus tulevases Tammiste algkool-kogukonnakeskuses: sissepääs raamatukogu poolt, tee infopunkti, aulasse, kooli poolele, invatualetti ja spordisaali.

Vallavalitsuse istungite protokollide ja vastuvõetud õigusaktidega saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee.

Kehtestati Rail Baltica kaubajaama detailplaneering

Tori vallavolikogu kehtestas 20. juuni 2024 otsusega nr 281 Tammiste külas Rail Baltica infrastruktuuri Pärnu piirkonna hoolduskeskuse ja kaubaterminali detailplaneeringu.

Planeeringuala paikneb nii Pärnu linna kui Tori valla territooriumil. Planeeringuala paikneb Pärnu linnas Niidu ettevõtluspiirkonnas, endise Tammiste raudtee infrastruktuuri alal ja selle lähimbruses ning Tori vallas Tammiste külas katastriüksustel Surju metskond 48 (katastritunnus 80901:001:0272, lähiaadress Kilksama küla järgi), Sepa (katastritunnus 73001:008:0601), Surju metskond 49 (katastritunnus 73001:008:1739) ja Surju metskond 50 (katastritunnus 73001:008:1737). Planeeringuala suurus oli algatamise hetkel kokku ~131 ha, millest Pärnu linna territooriumil paiknes ~101 ha ja Tori valla territooriumil ~29 ha. Planeeringu koostamise käigus on raudteerajatiste asukohtade ja Lauka tänava trajektoori täp-

sustumise järel ning Rääma kassikaku püsielupaiga kvaliteedi säilitamiseks muudetud planeeringuala piire. Selle tulemusena suurenes planeeringuala tervikuna ~133 ha-ni, millest Pärnu linnas paikneb ~103 ha ja Tori vallas ~30 ha.

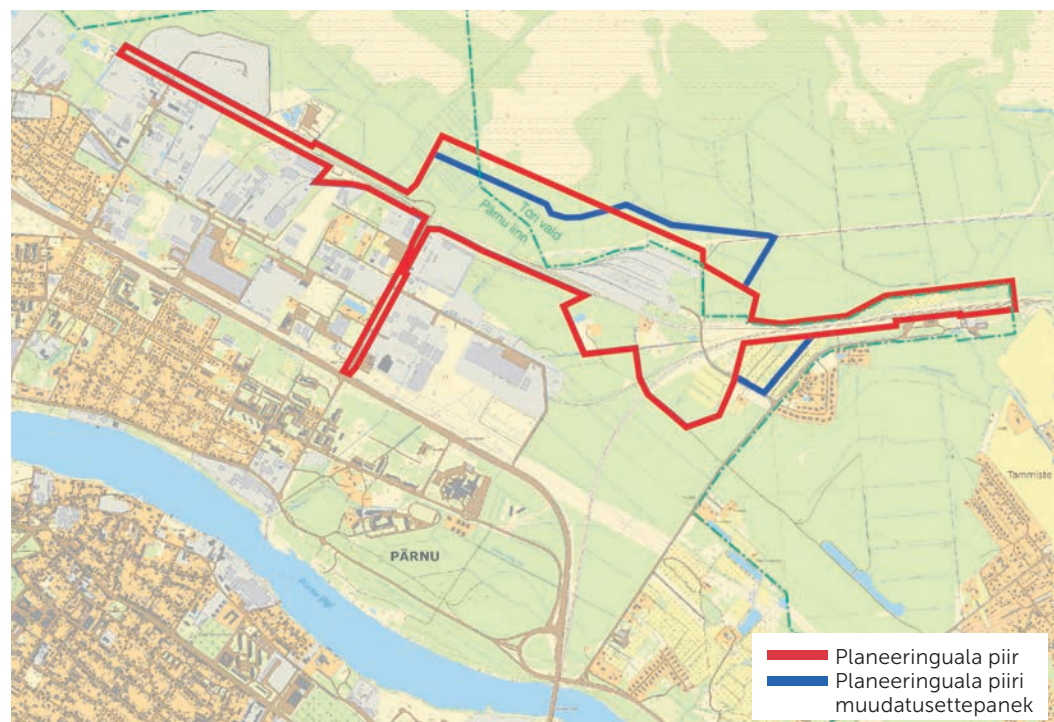
Detailplaneeringu koostamise peamiseks eesmärgiks on määrata ehitusõigus Rail Baltica raudtee põhitrassi äärde Rail Baltica infrastruktuuri hoolduskeskuse, kaubaterminali hoonete ja rajatiste ehitamiseks. Täiendavalt määratakse ehitusõigus lao- ja logistikapargi hoonete ja rajatiste ehitamiseks. Lisaks tagatakse avalik juurdepääs puhkemetsale – Rääma rabasse rajatavale loodusrajale ning Tammiste piirkonnale.

Alale kavandatud krundi kasutamise sihtotstarbed on tootmishoone maa, raudteema, logistikakeskuse maa, laohoone maa, kaitsehaljastuse maa, tee- ja tänava maa-ala, looduslik haljasmaa. Lähtuvalt planeeringulahenduse kontseptsioonist

võib Rail Baltica infrastruktuuri hoolduskeskuse ja Rail Baltica Pärnu kaubaterminali krunte kompleksiselt omavahel liita, kui ala edasisel arendamisel tekib hoonete funktsionaalsusest lähtuv vajadus paigutada need üle krundipiiride või ilmneb vajadus suurema ehitusõigusega tervikkompleksi järele, mida ei ole võimalik tagada ühe krundi ehitusõigusega.

Detailplaneeringuga tehti ettepanek Pärnu linna asustatuse üldplaneeringu muutmiseks Niidu oja kalda ehituskeeluvööndi osas. Ettepanek on vähendada Niidu oja lähteosa kalda ehituskeeluvööndi ulatust u 83,5 m võrra.

Planeeringualale juurdepääs on kompleksi kasutamise perioodil ette nähtud Pärnu linna Niidu tänava kaudu. Detailplaneeringu maakasutuse lahendus ning hoonestuse, haljastuse ja liikluskorralduse põhimõtted vastavad kehtivale Pärnu linna asustatuse üldplaneeringule.

ALUSKAART: Maa-ameti WMS teenuse põhikaart

Detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise raames koostati müra- ja vibratsiooniuuring, liiklusuuring, metsa botaaniline inventuur, linnustiku inventuur, ulukiuuring, pla-

neeringuala keskkonnaseisundi hinnang, pinnasevee ärajuhtimise eksperthinnang ning Rääma kassikaku püsielupaiga eksperthinnang. Planeeringulahendus arvestab keskkonnamõju

strateegilise hindamise tulemustega.

Kehtestatud detailplaneeringuga saab tutvuda Tori valla kodulehel www.torivald.ee/rail-baltica-kaubajaama-dp.

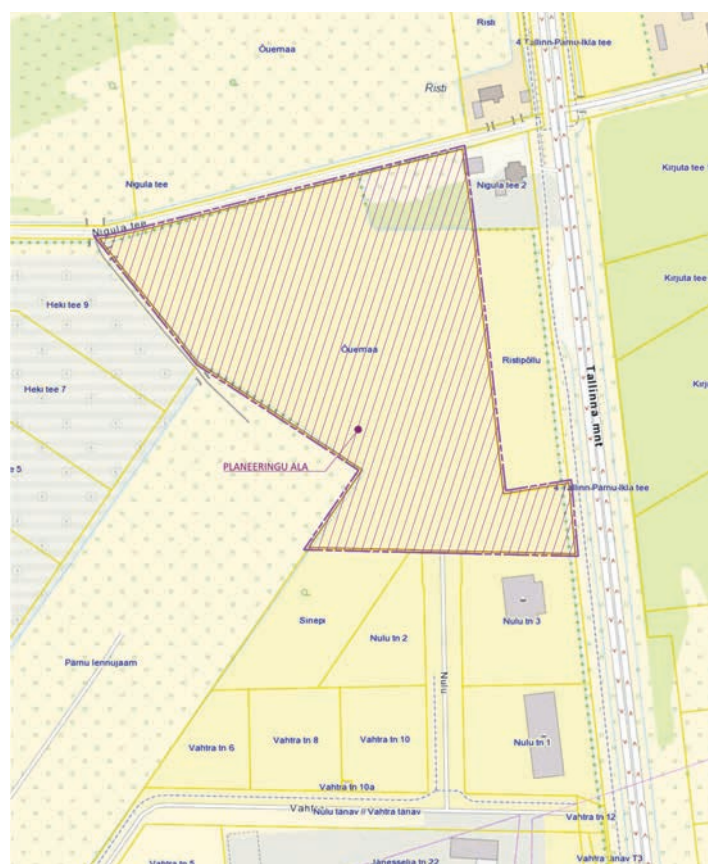
Algatati detailplaneering Eametsa külas Õuema kinnistul

Tori vallavolikogu 20. juuni 2024 otsusega nr 283 algatati detailplaneering Eametsa külas Õuema kinnistul, keskkonnamõjude strateegiline hindamine jäeti algatamata.

Õuema maaüksus asub Eametsa külas. Teisele poole Tallinna-Pärnu-Ikla maanteed (riigi põhimaantee nr 4) jääb Kilksama küla. Põhja ja edela poole jääb Sauga aleviku tiheasustusalala. Põhjas, teisel pool Nigula teed, on samuti maatulundusmaa sihtotstarbega Õuema maaüksus (73001:001:0785). Ida pool, Õuema maaüksuse ja Tallinn-Pärnu-Ikla maantee vahel on Nigula tee 2 elumumaa sihtotstarbega maaüksus ja Ristipõllu (73001:001:0737) maatulundusmaa 100% maaüksus. Lõuna pool on Nulu ja Vahtra tänava tööstusalad. Edelas piirneb maaüksus transpordimaa 100% Pärnu lennujaama (73001:001:0325) maaüksusega ning läänes tootmismaa 80% /ärimaa 20% Allikapargi tee ja Heki tn maaüksustega, kuhu on rajatud päikeseelektrijaam.

Planeeringuala asub Pärnu lennuvälja kaitsevööndis. Planeeringu koostamisel tuleb arvestada lennundusseaduse § 352 sätestatud piirangutega ning lennuliiklusest põhjustatud müraga.

Planeeringuala hõlmab 5,79 ha suurust Õuema maaüksust (73001:001:0784), mille kõlvikuline koosseis on haritav maa 5,16 ha, looduslik rohumaa 0,23 ha, metsamaa 0,19 ha ja muu maa 0,21 ha.

Maakasutuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa ja seal tegeletakse põllumajandusega, kuid see ei ole määratletud väärtusliku põllumajandusmaana kehtiva üldplaneeringu või maakonnaplaneeringu mõistes.

Detailplaneeringu eesmärk on rajada alale tehnoloogia- ja tööstusparkide omane hoonestus ehk tootmis- ja laohooned, millel on ka büroo-osad. See tingib alale tootmismaa ja ka osaliselt ärimaa sihtotstarbe määramise.

Kehtivas Sauga valla üldplaneeringus ei ole planeeringualale maakasutuse juhtots-

tarvet määratud, seega säilib olemasolev maakasutus, mis on põllumajandus. Lähipiirkonnas on olemasolevad ja perspektiivsed tootmis-, äri- ja teenindusettevõtete maa-alad. Üle maantee ida (Kilksama külas) ja lõuna pool (Sauga alevik) on ulatuslik Sauga Tehnopark (DP kehtestatud 2010. a). Sauga tööstusparki piirkond on väljakujunenud tööstuspiirkond. Seega oleks Õuema maaüksuse arendamine asukoha mõistes loogiline.

Detailplaneeringuga muudetakse kehtivat Sauga valla üldplaneeringut.

Alustatud on Tori valla põhjaosa eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisega

KALEV MITT
TAASTUVENERGEETIKA
PROJEKTIJUHT

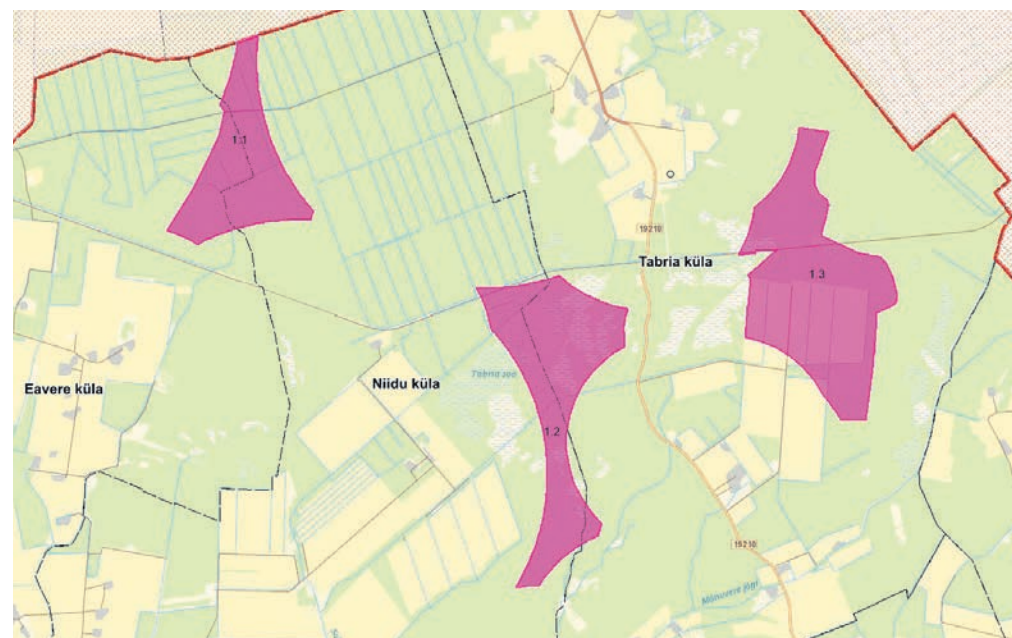
Jaanuaris 2024 võttis Tori vallavolikogu vastu Tori valla põhjaosa eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) esimese etapi aruande. Eavere, Niidu ja Tabria külades asuvate eelvaliku alade 1.1, 1.2 ja 1.3 (vt joonis) edasiseks uurimiseks ja ehitistele sobivate täpsete asukohtade väljaselgitamiseks avaldas soovi OÜ Utilitas Wind. Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamiseks ja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimiseks korraldasime riigihanke. Edukaks tunnistati Plannum OÜ ja OÜ

Roheplaan poolt esitatud ühispakkumus. Juunis lepiti kokku täpsem tööde ajakava eesmärgiga jõuda eriplaneeringu detailse lahenduseni jaanuaris 2026.

Käesoleval aastal tehakse täiendav keskkonnamõju strateegiline hindamine koos vajalike uuringute ja ekspertiisidega. Praegu toimuvad Eavere, Niidu ja Tabria külades asuvatel eelvaliku aladel 1.1, 1.2 ja 1.3 kohapealsed ülevaatused, mille käigus täpsustatakse kõigi looduskaitseliste objektide asukohad ja teostatakse füüsilised loendused. 2025. aastal koostatakse tehtud uuringute ja ekspertiiside tulemusi arvestades eriplaneeringu detailse lahenduse ja KSH

aruande eelnõu ning toimub selle kooskõlastamine, täiendamine ja arutelud kogukonnaga. Ka selles planeeringu etapis on ette nähtud planeeringulahenduse ja keskkonnamõju hindamise aruande avalik väljapanek ja avalik arutelu, mille ajal on igal ajal võimalik esitada oma arvamusi ja ettepanekuid planeeringulahenduse kohta. Ajakava järgi on planeeritud eriplaneeringu detailse osa esitamine järelevalvesse november-detsember 2025.

Eriplaneeringuala kaartide ja eriplaneeringu materjalidega on võimalik tutvuda Tori valla kodulehel www.torivald.ee/valla-pohjaosa-tuuleparkide-eriplaneering.

AU-KODANIK

AASTA NOOR

AASTA TEGIJA

AASTA SPORT-LANE

AASTA ETTEVÖTE

AASTA HARIDUS-TÖÖTAJA*

AASTA SOTSIAAL-VALDKONNA EDENDAJA

AASTA SPORDI-EDENDAJA

AASTA NOORSOO-VALDKONNA TEGIJA

AASTA KULTUURI-EDENDAJA

MÄRGAKE JA ESITAGETORI VALLA HÄID, TUBLISID JA TEGUSAID INIMESI!

Kõikide kategooriate kandidatuure ootame koos põhjendusega hiljemalt 15. septembriks! Avaldused saata kirjalikult Tori vallavalitsusse Pärnu mnt 12, Sindi või aadressil tori@torivald.ee Aasta haridustöötaja ja aasta noorsoovaldkonna tegija aunimetuse andmise ettepanekud palume teha hiljemalt 1. septembriks.

LISAINFO KÕIKIDE KATEGORIAE KOHTA WWW.TORIVALD.EE

Vallavalitsus ootab tunnustamisetpanekuid

Tori vallavalitsus ootab taotlusi valla kodanike ja ettevõtete tunnustamiseks.

Tori valla aukodaniku nimetus antakse vallapoolse austusavaldusena üksikisikule, kelle elutöö, tegevus ja isiklik eeskuju majanduse, kultuuri, hariduse, spordi, sotsiaal- või mõnes muus valdkonnas on pikema perioodi vältel silma paistnud erilise tulemuslikkusega ja kes on mõjutanud oluliselt Tori valla arengut. Aukodaniku kandidaatide kohta võivad ettepanekuid teha volikogu liikmed, vallavalitsus ja vallavanem. Vähemalt kahekümne allkirjaga on õigus ettepanek esitada vallakodanikel, valla hallatavatel asutustel, vallas tegutsevatel ettevõtetel, liitude, seltsidel, seltsingutel ja klubidel.

Ettepanekuid aasta ettevõtte aunimetuse kandidaatide kohta võivad esitada volikogu ja vallavalitsuse liikmed.

Kõik füüsilised ja juriidilised isikud võivad esitada kandidaate järgmiste aunimetuste omistamiseks:

- aasta tegija (füüsiline või juriidiline isik või kollektiiv, kes oma tööalase või ühiskondliku tegevusega on silma paistnud mõne valdkonna edendamisel, tõstnud valdkonna mainet või toonud valdkonnale tuntust);
- aasta noor (noor vanuses 7-26 eluaastat või vallas tegutsev noortekollektiiv, kelle töö, tegevus või saavutused on olnud teistele noortele eeskujuks ning motivatsiooniks);
- aasta haridustöötaja (sh huviharidusvaldkonna töötaja, kelle töö ja isiklik eeskuju on oluliselt kaasa aidanud laste ja õpilaste kujunemisele mitmekülgsest arenenud isiksusteks ning kelle tegevus on positiivselt mõjutanud haridusvaldkonna ja Tori valla

arengut);

- aasta noorsoovaldkonna tegija (noorsootöötaja, huvi- või ringijuh, treener või muu noortega tegelev isik, kelle töö ja isiklik eeskuju on oluliselt kaasa aidanud noorte kujunemisele mitmekülgsest arenenud isiksusteks ning kelle tegevus on positiivselt mõjutanud noorsoovaldkonna ja Tori valla arengut);
- aasta sotsiaalvaldkonna edendaja (sotsiaalvaldkonnas või sellega seonduvas valdkonnas tegutsev isik, kes on oma tööalase või ühiskondliku tegevusega panustanud valdkonna arendamisse);
- aasta kultuuriedendaja (füüsiline isik või kollektiiv, kes on pälvinud kultuuriavalikkuse tähelepanu või on silmapaistvalt hästi esinenud erialastel konkurssidel ja aidanud kaasa Tori valla kultuurielise edendamisele);
- aasta sportlane (üksikisik või võistkond, kes on esindanud valda ning saavutanud vabariiklikel või rahvusvahelistel suurvõistlustel märkimisväärsed tulemused);
- aasta spordiedendaja (spordivaldkonna aktivist, treener või juhenda, kes on panustanud Tori valla sporditegevuse edendamisse).

Ettepanekud koos põhjendusega palume esitada kirjalikult hiljemalt 15. septembriks, aasta haridustöötaja ja aasta noorsoovaldkonna tegija aunimetuse andmise ettepanekud hiljemalt 1. septembriks e-posti aadressil tori@torivald.ee või postiaadressil Pärnu mnt 22, Sindi, Tori vald, 86703 Pärnu maakond.

Rohkem infot valla kodulehel www.torivald.ee/ Üldinfo / Tunnustused.

Kehtestati Elbu külas asuva Ado-Metsa katastriüksuse detailplaneering

Tori vallavolikogu kehtestas 20. juuni 2024 otsusega nr 282 Elbu külas paikneva Ado-Metsa katastriüksuse detailplaneeringu.

Detailplaneeringu ala hõlmab Tori vallas Elbu külas asuvat Ado-Metsa katastriüksust (katastritunnus 14901:001:0198). Katastriüksuse kogupindala on 9,89 ha. Maakatastri andmetel on Ado-Metsa kinnistu hoonestamata ja koosneb 8,31 ha metsamaast ja 1,58 ha muust maast.

Detailplaneeringuga antakse ehitusõigus päikesepaneelide paigaldamiseks 2 ha suurusele alale ja neid teenindavate rajatiste rajamiseks. Detailplaneeringuga kavandatakse moodustada kolm krunti – tootmismaa

krunt päikesepaneelide pargi tarbeks ning maatulundus- maa ja transpordimaa kasutusotstarbega krundid.

Detailplaneering muudab Are valla kehtivat üldplaneeringut maakasutuse juhtots- tarbe osas.

Planeeringuala kohta koostati keskkonnamõjude eelhindang, milles esitatud soovitused on kantud planeeringulahendusse. Olulisi majanduslikke, sotsiaalseid, kultuurilisi ja looduskeskkonnale kaasnevaid negatiiv-

seid mõjusid detailplaneeringuga ei kaasne.

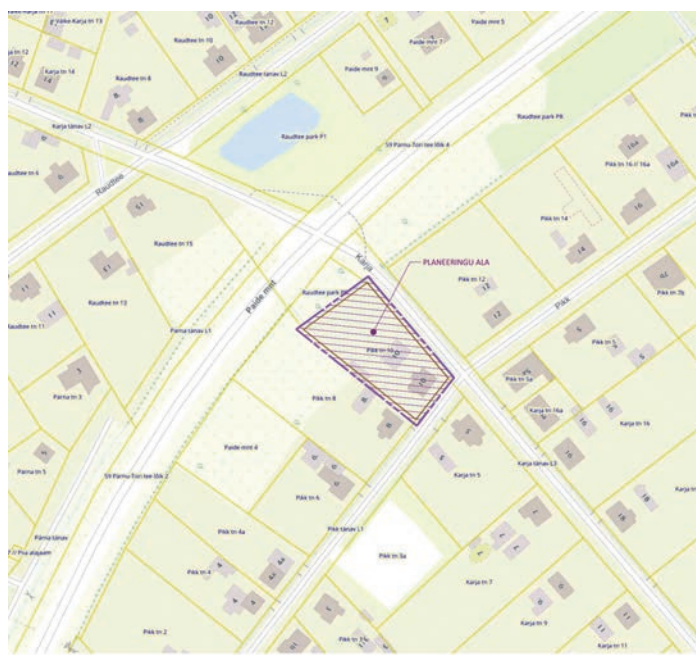
Planeeringu materjalidega saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee/elbu-kula-ado-metsa-dp.

Algatati Sindis Pikk 10 kinnistu detailplaneering

Tori vallavalitsuse 3. juuli 2024 korraldusega nr 393 algatati detailplaneering Sindi linnas Pikk tn 10 kinnistul (74101:004:0010).

Planeeringuala suurus on 2089,0 m², maa sihtotstarve 100% elamumaa. Kinnistu asub Sindi linnas Paide maantee ja Pika tänava vahelisel alal Karja tänava ääres, külgnedes lõuna poolt Pikk tn 8 kinnistuga (74101:004:0020). Juurdepääs kruntidele planeeritakse Karja tn poolt.

Detailplaneeringu koostamise algatamise eesmärk on jagada kinnistu kaheks krundiks, määrata elamu ja abihoonete ehitamiseks hoonestusala ja anda ehitusõigus ning lahendada vajalik taristu.

Sindi linna üldplaneeringu on antud piirkond tähis-

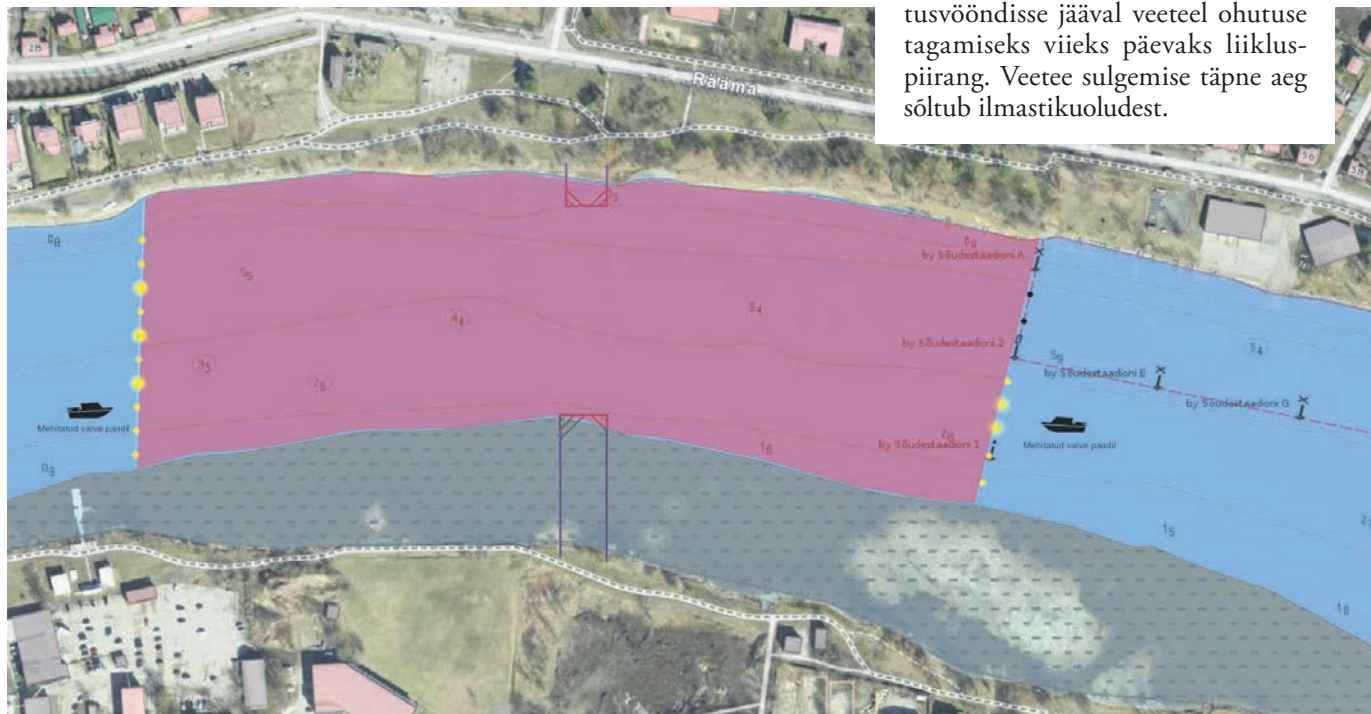
tatud elamumaana E4, kus minimaalne krundi suurus,

millele antakse ehitusõigus, on 900 m².

Detailplaneering on üldplaneeringu kohane. Keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine, selle algatamise kaalumise ning eelhindangu koostamine ei ole vajalik keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju juhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 33 lg 1 ja 2 mõistes, kuivõrd detailplaneeringuga kavandatav tegevus ei ole vastuolus asjaomaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning ei kavandata KeHJS § 6 nimetatud olulise keskkonnamõju tegevusi.

Lisauuringute vajadus selgub detailplaneeringu koostamise käigus.

Veetee sulgemine Pärnu jõel

Ajavahemikus 19.–30. august kehtestatakse Pärnu jõel uue silla ehitusvööndisse jääval veeteel ohutuse tagamiseks viieks päevaks liikluspiirang. Veetee sulgemise täpne aeg sõltub ilmastikuoludest.

Pärnu uue silla ehitus - veetee sulgemine

Mõlemal pool toodrite juures mehitatud valve.

Teostaja: INF Infra OÜ

Kontakt: Reigo Roosimets, +372 52 64 306, Reigo.Roosimets@inf.ee

Tingmärgid:

Suletud ala
Ajutine paigaldatav valgustatud tooder

Olemasolev tooder
Ajutine paigaldatav tooder

Peagi on põhjust astuda Kõrsa sohu

PIRET PUNGAS-KOHV
EESTIMAA LOODUSE FONDI
KESKKONNATEADLIKKUSE
EKSPERT
MARKO KOHV
TARTU ÜLICOOLI TEADUR

Sindi külje all asub Kõrsa soo, mille väiksemat soppi kutsuti kunagi Saiasooks ja kus on mõnikümme aastat tagasi kaevandatud turvast. Taolisi alasid kutsutakse jääksoodeks. Need paigad on kaevanduse käigus kuivendatud ja eemaldatud kogu taimestik, mistõttu ei leidu seal enamasti tavapäraseid sooliike ning samuti ei toimi need alad vee ega ka süsiniku talletajadena.

Mida on vaja teha, et jääksoost saaks taas soo?

Tartu ülikooli, Eestimaa looduse fondi ja RMK teadlased ning eksperdid (projekti WaterLANDS meeskond) plaanivad anda Kõrsa jääksoole abistava müksu, et suurem osa 241 hektari suurusest alast saaks hakata taas soo moodi toimima. Selleks on plaanis tõsta veetase maa pinna lähedale ehk sarnaseks siin kunagi olnud soo loodusliku veetasemega. Taastamisalal on enam kui 82 kilomeetrit kuivenduskraave, neist suurem osa on väikesed ja paljud kinni kasvanud. Plaan on ehitada veel toimivatesse kraavidesse turbapaisud, et luua soodele iseloomuliku taimestiku taastumiseks ja turba ladestumiseks soodsad tingimused. Sarnaselt on soid taastatud juba mitmel pool

Kõrsa raba

Foto: Kärt Linder

Eestis, ent siiani ennekõike kaitsealadel – Kõrsa on aga üks vähesteid sooalasid väljaspool kaitsealasid, mida taastamärjutatakse.

Taastamisala põhja- ja kirde- ja lõunaosas on suhteliselt suurel aladel toimunud iseeneslik taassoostumine ja veetase on püsivalt kõrgel. Paraku ei suuda kogu kahjustatud ala ise taastuda ja seepärast aidatakse sellele kaasa. Veetaset tõstetakse nii palju, et säilitada enamik alale kasvanud metsast, aga samas soodustada sootaimede kasvu. Taastamisalast väljapoole jäävaid alasid märjemaks ei muudeta.

Milline võiks Kõrsa soo olla tulevikus?

Tartu ülikooli teadlased ja

Eestimaa looduse fondi eksperdid on teinud taastamise eel põhjalikke vaatlusi ja analüüse ning loonud mudeli selle kohta, milliseks kujuneb määrgala tulevikus. Soo taastumisele aitab kaasa ka loodus ise – Kõrsa soo looduslikust osast valgub juba praegu omajagu vett taastamisala poole. Terve ja toimiv Kõrsa soo võiks olla kohalikele veelgi põnevam matkapaik ja jõhvikate korjamise ala, ent aitaks ka siinkandis leevendada üha sagedaste põudade ja tormide mõjusid ning talletada magevett. Samuti luuakse soo harrastusteaduse rada, kus kohalikud saavad soovi korral ise soo taastumist jälgida ja saata oma tähelepanekuid teadlastele. Plaan on

rada avada juba sellel sügisel ja sobiva ilma korral saab üheskoos istutada ka jõhvikapistikuid.

Kui kaugel taastamistööd on ja mis saab edasi?

Praegu on pärast mitmeid arutelusid kohaliku kogukonnaga valminud taastamiskava ja tehniline taastamistööde projekt. Välja on kuulutatud hanked nii selleks, et hakata Saiasoos tegema taastamistööd kui ka välja ehitama harrastusteaduse rada koos vajalike purrete ning infopostidega.

Vahetult peale taastamis-

tööd tuleb valmis olla selleks, et paigad, kus on pidanud liikuma kopp paisude ehituseks, näevad kohati välja trööstitud – taastumine võtab aega. Sellepärast tasubki minna Kõrsa sohu korduvalt jalutama ja teha ka loodusvaatlusi – see aitab märgata, kuidas sool läheb ja kuidas taastamise armid paranevad. Aastakümne jooksul peaksid kuivendatud alal tekkima soole omased elutingimused ning kujunema siirdesoo ja raba nii metsana kui ka lageda soona. Nõnda saaks sinna loodetavasti tagasi kolida ka näiteks haruldane niidurüdi.

TOETAB KOOLITUS-MATK

SAMBLAD

L, 17. augustil Kõrsa rabas
algusega kell 14

Võimalik kasutada organiseeritud transporti!

Koolituse viib läbi:
KAI VELLAK
brüoloog, Tartu Ülikooli taimeökoloogia kaasprofessor

Osalemine on TASUTA, kuid kohtade arv on piiratud –
osaleda saab kuni 20 esimest registreerijat:
elurikas.torivald.ee/registreerimine

Maakonna parim põllumees ja kauneim kodu on Tori vallast

Pärnumaa omavalitsuste liit kuulutas juuni lõpus välja Carl Robert Jakobsoni preemia laureaadid ja maakonna kaunimad kodud. Aasta põllumehe tiitli pälvis Tori valla elanik ning volikogu arengu- ja majanduskomisjoni liige Katrin Tiimann. Pärnumaa kauneimaks koduks 2024 tunnistati perekond Hohlovi kodu Tammistes Saialille 2.

Katrin Tiimann on osaühingu Selja taimekasvatustajuht. Põllumajandusega on ta olnud seotud aastakümneid – juba 1985. aastal lõpetas Katrin Tiimann Eesti põllumajanduse akadeemias agronoomi eriala ja asus tööle Vändra katsesovhoosis. Põllumajandusreformi käigus kujunes katsesovhoosist osaühing Selja. Katrinist sai ettevõtte taimekasvatustajuht 2011. aastal. Paeguseks on tema korraldada taimekasvatustööd ligi 2500 hektaril haritaval maal. Ettevõtte on kiiresti ja komplekselt arendanud taime- ja loomakasvatust. Katrin on taime-

Katrin Tiimann

Foto: erakogu

kasvatustehnikana vahetu side ettevõtte juhtkonnaga ja töötajate vahel. Tema panus on märkimisväärne nii põldude eeskujulikult hooldamisel ja sööda varumisel kui inimsu-

hetes. Ta on töökaaslaste seas hinnatud ausa, julge ja kindla sõnaga inimesena. Olles ise väga töökas, ootab ka teistelt pühendumust, panustamist ja mõistmist. Katrinist iseloo-

Pärnumaa kauneim kodu 2024 asub Tammistes Saialille tänaval

Foto: Kärt Linder

mustab ülim põhjalikkus ja korrektsus. Aastatepikkust kogemust täiendab ta koolitustel ja infopäevadel osalemisega.

Katrin Tiimann on olnud Tori vallavolikogu liige aastatel 2017–2021. Praegu kuulub ta Tori vallavolikogu arengu- ja majanduskomisjoni koosseisu, esindades seal valla põllumeeste seisukohti.

Lisaks tööalasele panusele iseloomustab Katrinit aktiivsus kogukonnasündmuste organiseerimisel ja isetegevuses. Katrin on üks Selja küla aktiviste. Katrin on Selja lauluseltsingu asutajaliige ja laulab seltsingus siiani. Ta on aktiivne mälumängur. Erilise hobina võib ära märkida tema aastatepikkuse talisuplusharrastuse.

Pärnumaa kaunis kodu Saialille tn 2 Tammistes paistab silma pererahva suur armastus ja pühendumine. Üpris väikeselt maa-alalt on võetud maksimum – ära on mahutatud nii ilu- kui tarbeed, laste mänguala ja avar terrass mõnusateks puhkehetkedeks. Liigirikkas iluaas vuliseb veesilm, imetleda võib nii püsikuid, kiviktaimlat kui paljusid erinevaid okaspuuvorme. Tarbeaeda on ära mahutatud kasvuhoone, peenrakastid ja viljapuud, siin-seal ronivad viinamarjad. Kinnistut läbivale kraavile on ehitatud sild ja kaldale rajatud hostapeenar. Silma jäävad vermikomposter ja päikesepaneelid elamu katusel. Kaunis aed on liigi- ja värvirikas ning laitmatult korras.

C. R. Jakobsoni preemia ja Pärnumaa kauni kodu tiitli laureate tunnistatakse ja tänatakse 16. augustil Kurgja talumuuseumis.

Loe lähemalt Pärnumaa omavalitsuste liidu kodulehelt pol.parnumaa.ee.

Võõrliigid on kõikjal meie ümber

KÄRT LINDER
KESKKONNANÕUNIK

Juuni esimeses pooles käisid tänavuse koolitussarja raames valla eri paigus võõrliikidest rääkimas Pernova hariduskeskuse õpetajad Karin Klaus ja Kadri Kilusk. Teadlikkuse tõstmine võõrliikide teemal ning nende mõju ja leviku tutvustamine on kriitilisega tähtsusega, sest võõrliigid (eriti just need, mis on muutunud invasiivseks) on üheks peamiseks bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja liikide hävimise põhjustajaks.

Kes on võõrliik?

Võõrliik on liik, kes esineb väljaspool oma looduslikku levilat inimese tahtliku või tahtmatu tegevuse tulemusel. Invasiivseks muutunud võõrliik hakkab ohustama kohalikke liike, looduslikku tasakaalu, muudab elupaiku ja kiirelt levides põhjustab kahju inimesele ning keskkonnale. Edukad levijad on need, kes on kiired paljunejad, vähenõudlikud toidu ja elukeskkonna suhtes, mille arvelt tõrjuvad nad kohalikud oma piirkonnast välja. Võõrliigi levik sõltub sellest, kas neile tekib looduslik vaenlane, kes neid sööma hakkab.

Miks on võõrliigid kahjulikud?

Võõrliigid on oma elutegevuses väga jõulised, mistõttu avaldavad need mõju kohalikele liikidele. Nad on kahjulikud, sest mõjutavad otsest kohalikku toiduahelat ja pakuvad konkurentsi teistele organismidele, täites samu nišse. Nad kannavad endaga patogeene ja parasiite, samuti hübriidiseeruvad lähedaste liikidega, mille tulemusel tekitavad uued liigid. Võõrliigid võivad tekitada otsest majanduslikku kahju.

Kuidas võõrliigid Eestisse saavad?

Võõrliigid jõuavad Eestisse väga erinevatel põhjustel. Kindlasti on üheks põhjuseks see, et inimesed reisivad palju ja erineva transpordiga. Võõrliikide oluline transpordiviis on laevandus – selgrootud või nende vastsed kanduvad edasi näiteks ballastveega. Üheks põhjuseks on ka iluaiaandusega tegelemine, mil tihti soovetakse oma aeda tuua eksootilisi taimi, mõtlemata tagajärgedele – lisaks problemaatilisele taimele võib selle transpordiga kaasa tuua ka mõne nälkja munad.

Näiteid võõrliikidest

Võõrliigid on olnud meid ümbritsevas keskkonnas juba pikka aega, seda nii maismaal kui ka vees. Näiteks Läänemeres on umbes 100 võõr-

Verev lemmmalts õitseb kaunit, aga tõrjub välja kodumaised taimed

liiki, kes on tulnud siia erinevatel aegadel. Enamasti on tegemist väikeste olevustega, keda palja silmaga ei näe. Vee-selgrootutest võõrliigid söövad kohalike ja samalaadsete liikide eest toidu ära. Näiteks sööb võõt-kirjувähk kohalike kirpvähkide vastseid ja kui kirpvähid suureks ei saa, jäävad kalad, kes neist toituvad ja võõrliiki süüa ei taha, oma toidust ilma.

Võõrliikideks on ka erinevad karbid (nt tavaline tõruvähk, liiva-uurikkarp, muutlik rändkarp, mehhiko kiilkarp), kes samuti tõrjuvad välja kohalikud. Kuna nad söövad füto- ehk taimset planktonit, väheneb sellega loomne ehk zooplankton, mis avaldab omakorda mõju kalastikule, kuna nende toit kaob ära. Ka krabid (Harise mudakrabi ja hiina villikäppkrabi), kes söövad karpe ja põhjaloomi, vähendavad kohalike liikide toidulauda.

Eestis on tuvastatud ka vähivõõrliikide (ogapõskne vähk, marmorvähk, kitsasõraline vähk ja signaalvähk) esinemine, kes on kohalikest agressiivsemad ja keskkonnatingimustele tunduvalt vastupidavamad. Kaladest on uusim võõrliik ümarmudil, kellele sobib elamiseks nii soolane kui ka magevesi. Ümarmudil on agressiivne – ajab füüsiliselt minema veekogu põhjas tegutsevad kalad, sööb ära nende toidu ja vahel ka marja. Ümarmudil on üks väheseid kalu, keda sööb hea meelega kormoran.

Tülikad võõrliigid aias

Maismaal elavatest võõrliikidest on kõigile ilmselt tuttavad näiteks viinamäetigu, majasikk, kartuli-

mardikas, vaaraosipelgas, aga ka mink, kährikkoer, ondatra, kodurott ja rändrott. Üheks probleemsemaks on aga praeguseks kujunenud nälkjad, kellega võitlemine on väga keeruline, sest üks tigu võib muneda ühe aasta jooksul kuni 400 muna. See on ka üheks põhjuseks, miks nendega peab tegelema, kui need kord oma aiast avastatud. Nälkjate puhul on väga oluline teha vahet kohalikel ja võõrastel, kuna kohalikke nälkjaid hävitades võib teha endale hoopiski karuteene, sest nemad on meie jaoks kasulikud. Kuidas teha vahet kohalikul ja võõral? Võõrliik hispaania teetigu on suur – täiskasvanud isend 10–14 cm pikk, aga kohalik kollane seatigu vaid 5–7 cm pikkune. Lisaks iseloomustab võõrliiki paks limakiht. Võõras mustpeanälkjaks on aga vastupidi väiksem (3–5 cm) kui kohalik must seatigu (15–20 cm). Kodumaine liik on veel ka suur seatigu, kes on mustriilise mantlikilbiga ja 15–20 cm pikk.

Võõrnälkjate arvukust aitab ohjeldada täiskasvanud isendite ja nende munade järjepidev korjamine ning keeva veega hävitamine. Hukatud isendid võib mätta labidasüngavusele mulla alla, kus ei ole munade arenguks sobilikud tingimused ja nälkjad välja roomata ei jaksa, või visata prügikasti. Elusaid nälkjaid ei tohi viia mujale loodusesse, kuna seal saavad nad kontrollimatult paljuneda ja edasi levida! Lisaks on oluline naabritega koostöö, sest nälkjad krundipiire ei tunne.

Lisaks nälkjatele kasvavad meie ümber ka mitmed võõrtaimed. Näiteks leidub loo-

Eestis esinevaid võõrliike

Fotod: Kärt Linder

duses massiliselt väikeseõielist lemmmaltsa ja harilikku tõlkjat (rahvakeeli rakvere raibe), aga need ei ole mõjutatud looduslikke liike. Teiseks on taimi, mis mujal maailmas on muutunud invasiivseks, aga meie jaoks veel kriitilised ei ole, kuid see ei tähenda, et nende ennetustööga ei peaks tegelema. Nendeks on näiteks ameerika ruse ja ambroosia. Kolmandaks on meil taimed, mis on hakanud tuntavalt nii koduaias kui ka looduses võimust võtma, nt tihe jõgi- ja väike vesikat, vooljas ja sahalini pargitatar, hiidkaruputk, Sosnovski karuputk. Karuputke tõrjutakse riiklikult. Lisaks asjaolule, et taim kujutab endast ohtu loodusele, on see ohtlik ka inimesele, kuna taimemahlagaga kokkupuutel ja koosmõjus päikesevalgusega tekivad tugevad tervisekahjustused (naha punetus, põletusvillid, isegi haavandid) ning mahla silma sattumine võib põhjustada pimedust.

Üheks ülimalt tülikaks võõrtaimeks koduaias on pargitatar (kirburohi, konnaroht). Tegemist on taimega, mis on väga vähenõudlik, elujõuline ja väga leplik, kuna sellele taimele sobivad kasvamiseks erinevad mullad ja nii päikeselised kui ka varjulised kohad. Selle taimetõrjumise teeb keeruliseks risoomiga levimine – risoom võib olla taimest lausa 3 meetri sügavusel ja 7 meetri kaugusel. Pargitatar on ohtlikud ka ehitistele, kuna risoomid võivad kergema ehitise, nt kuuri või kasvihuone, paigast liigutada. Tegemist on taimega, mida ei tohi kasvatada, istutada ega levitada. Kui see taim kinnistul kasvab, peaks

alustama tõrjega, milleks on küll erinevad võimalused, kuid mis võib võtta väga kaua aega. Sobiva meetodi leidmine sõltub konkreetsest asukohast, selle eripäradest ja maaomaniku võimalustest. Väikestel aladel võib taimest lahti saada niitmisega, kuid võib võtta aastaid, et juures-tik ära kurnata. Ka taimet välja kaevamine aitab, kui see kombineerida niitmisega ja taimetõrjega kuivatamise ning põletamisega. Tõrjeks kasutatakse ka erinevaid mürke, kuid see peab toimuma reeglite järgi, kuna mürgid on ohtlikud nii inimesele kui keskkonnale. Mõnel pool on ka kirjas, et tõrjumiseks võib kasutada nt jämedat soola, mida puistata taimet varjatesse. Lisaks on soovitatud katta taimet kasvuala u 10 aastaks geotekstiiliga, kaevatuna ala külgedelt 1 meetri sügavusele.

Võõrliigiks on ka väga kaunid ja dekoratiivsete kollaste õitega kanada kuldviit ja sügis-kuldviit. Kui need taimed teie aias kasvavad, siis on oluline nende levikut piirata ja jälgida, et need ei leviks ümbritsevatele kinnistutele.

Kraavide kaldad jm kohti „kaunistab“ üha enam roosade õitega verev lemmmalts, mis on väga kiire levikuga ja seetõttu ka väga problemaatiline. Maaomanikel on kohustus pidurdada vereva lemmmaltsa levikut Eestis ehk taimet avastamisel tuleb teha tõrjet, nt rohimine ja niitmine enne seemnete valmimist. Rohitud ja niidetud taimed tuleb kokku kuhjata sealsamas ja kuivama jätta.

Võtmekoht on ennetus

Võõrliikide leviku takistamiseks on meil kõigil või-

malik anda oma panus, sellega aitame hoida ka Eesti loodust. Loodusest või aiast leitud ja seal paljuneva võõrliigiga peab tegelema kohe, sest oodates probleem vaid suureneb. Lisaks on võõrliik enamjaolt väga visa hingega, mistõttu on nendega võitlemine väga aeganõudev ja tülikas.

Aiapidajad ja taimehuvilised peaksid eelistama kodumaiseid liike ja hoiduma Eestisse uute, eriti invasiivsete liikide toomisest. Kui koju või aeda tuua võõras liik, siis peab seda ka seal hoidma ehk takistama selle levikut. Vastutustundlik käitumine hoiab ära suuremad probleemid nii ühiskonnas üldiselt kui ka keskkonnas, mistõttu peab vältima võõra liigi elusa isendi sattumist loodusesse või selle levimist. Ka ei tohi aiapäätmeid viia suvalisse kohta metsa, tee serva või vösa vahele, sest niiviisi võivad loodusesse levida erinevad võõrliigid, näiteks hispaania teetigu, pargitatar, kuldviit või kurdlehine kibuvits, kes võtavad kodumaiste liikide elupaigad üle.

Keskkonnaamet ootab teateid invasiivsete võõrliikide leiuukohtade kohta e-postile info@keskkonnaamet.ee. Keskkonnaameti kodulehelt võõrliikide rubriigist on leitavad ka kaardirakendused karuputke, vereva lemmmaltsa ja võõrnälkjate leiuukohtade nägemiseks. Võõrnälkjate leviku kohta on kõigil võimalik oma andmed esitada aadressil teokaart.keskkonnaamet.ee.

Võõrliikide koolituste korraldamist toetas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus looduskaitse programmist.

Kui vabatahtlikud päästjad pidu pidasid

TAALI VABATAHTLIK PÄASTEKOMANDO

Laupäev, 6. juuli. Hommikul on sadanud piisavalt vihma ja rahet – tuul pillub kõike, mis kätte juhtub. Alates keskpäevast käib signin-sagin ja tuul möllab ikka edasi, mis siis, et pilvepiirilt paistavad esimesed päikesekiired. Aga kell 16 paistab päike. Natuke on veel tuult, aga tundub, et tuleb ilus õhtupoolik, kui Taalist kuulduv sireene. Teele asub üle 20 erineva päästemasina ja muid huvitavaid päästega seotud sõidukeid. Randiväljalt tulevad ette hobused ja kogu kolonn suundub Tori keskusse. Ikka sireenide ja vilkuritega. Just nii saab alguse Taali valla tulekahju jaoskonna 115. aastapäev ja Tori valla vabatahtlike tuletorje ühingu 95. aastapäeva pidu!

Pidu oli rahvale, sest kuidas muidu inimesed ohutusest teada saavad. Aga kõigepealt saadeti kogu rahvas põrgu ja ikka põhjusega, sest seal olid juba ootamas Pärnumaa Märjad Käpad, kes näitasid, kuidas nad erinevates olukordades päästa oskavad. Pärast sai koortele loomulikult ka pai teha! Peale seda tuli aga taas suunduda suurele platsile. Oli õpetlik korstnapõleng osatühtingu Leine korstnapühkijatel. Kehtna vabatahtlikud aga näitasid, mis saab siis, kui põlevale rasvale vett peale kallata. Pärnu-Jaagupi tuletorjeseltsiga sai proovida tuletorjespordi rada ja päästeametiga mängida evakuaatsiooni mängu. Sindi tuletorje seltsiga sai koos viskeliini harjutada ja Pärnumaa Punase Risti telgis proovida elustamist. Laukna mehed ja naised aga näitasid, kuidas mootorpumbaga liini veeti. Ja loomulikult etendus Järva-Jaani vanatehnika varjupaiga ja muuseumi poolt, kuidas ennemuistsel ajal tuld kustutati. Lõpuks said lapsed veel vahus mängida. Mida hing veel ihata saaks? Aga sai. Kogu ennetusploki lõpetas Saue vabatahtlik tuletorjeühing koos Taali noorpäästjatega, kes panid minimajale lausa tule otsa. Sellele reageeriti sireenide saatel. Ikka selleks, et aru saada, kui tähtis on suitsuandur ja kuhu tuleb helistada, kui tuli lahti. Päeva lõpetas simman koos meie omade Vanade Sõpradega.

Ja läbi ta sai! Loodame, et kõigil osalejatel ja külalistel oli tore. Rongkäigus oli kaks hobust ja 23 tehnikanimetust! Meie imeline tänu aga neile, kes aitasid peol korda minna. Oma tarkusi jagasid: Pärnu-Jaagupi tuletorjeselts, MTÜ Pärnumaa Märjad Käpad, MTÜ Laukna Pritsumeeste Selts, Järva-Jaani vanatehnika varjupaik ja muuseumide keskus, Saue vabatahtlik tuletorjeühing, osatühtingu Leine, Sindi tuletorje selts, Eesti Punase Risti Pärnumaa selts, Kehtna vabatahtlik päästekomando ja päästeamet. Õhtujuht Eno Hermann, kujundus Aive Koplus, tootlus Jõesuu külakohvik, fotograaf Karmen Kärge, meeleolu ansambel Vanad Sõbrad. Üritust toetasid: aktsiaselts Kanpol, Tori hobusekasvandus (SA Eesti Maaelumuuseumid), osatühtingu Tori Lilleaed, Eelika Keraamika, Tori vald, päästeliit, päästeamet, Tori valla kultuurikeskus, Mäesalu Mesi.

Mida arvasid meie liikmed ja toetajad üritusest?
Ants: Vinge pidu!
Kristjan: Minu arust oli rahvast ka piisavalt, kui arvestada, palju igal pool neid erinevaid üritusi on. Ja mis mulle tundus, siis rahvale nagu väga meeldis!
Piret: Väga õpetlik, tegus sünnipäevapidu. Head ja lihtsad etteasted. Oma silmaga näha, kui kiiresti oli põlemine ja vale vahendiga kustutamine hävitab kõõgi, oli silmiavav. Väga meeldis tagasivaade ajalukku – nagu etendust vaataks. Alati on sünnipäeval tore näha sõpru ja nendega rääkida.

Arvi: Oli üks kogukonna ühtsust näitav pidu. Olid need, keda huvitab kogukonna ühine jätkamine. Olid ka need, kes tulevikus tahaks asja edasi viia.

Klair: Väga läbimõeldud üritus. Algas uhke rongkäiguga, mis meelitas tee äärde kohalikke uudistama. Lastele oli palju põnevaid tegevusi, eriti meeldis neile vahu sees möllata. Pakuti maitsevaid sööke, mõtlemapanevaid etteasteid ja tantsuplatsile meelitasid rahvast vahvad muusikud.

Janek: Minul kui suhteliselt võrral siinkandis tundus, et kõik, kes olid kohale tulnud, nautisid asja. Alates punases vormis meestest-naistest kuni lasteni. Sellised üritused peaks toimuma vähemalt korra kuus. Siis kohalik kogukond elab ja jääbki elama. Kogu korraldustiim pingutas ja nägi vaeva, et asi toimiks.

Eelika (Taali vabatahtliku päästekomando toetaja): Kaheksa aastat olen lähemalt näinud, mida kujutab endast vabatahtlikuks päästjaks olemine. Pidustustel nägime äärmiselt põnevaid demoettekandeid läbilõikenähtudega. Ja umbes seda enamik ju ette kujutabki – joatoru lahti, vesi peale! Tegelikult on tegu siiski äärmiselt mahuka vabatahtliku tööga ka väljaspool konkreetset päästetööd. Minu abikaasa Tõnu Liivaste on mõõtmatute töötundidega taastanud, remontinud, leitud, et saada korda annetusena tulnud tehnika. Klair Luup ja Sten Liivaste on teinud kodukülastusi rohkem kui 800 peresse, et nõustada ja aidata inimestel kodu muuta tuleohutuks. Kaire Parts koos Tõnu Liivastega on teinud paljude hüdrantide kontrolli, et tagada õnnetuse korral vee olemasolu päästmist vajavas piirkonnas. Pidustustel imetlesin noorliikme Aile Partsi toimekust demoettekannetes nii päästekoerte esinemisel kui ka kustutustöödel. Taali vabatahtliku pääste 115. sünnipäevapidu polnud

Pritsumeeste peol ei pea keegi palavuse üle kurtma

Muuhulgas sai katsetada vahendeid, millega vanasti tuld kustutati

Fotod: Karmen Kärge

mitte lihtsalt pidu, vaid ühe olulise faktori pildile toomine ajal, kus riiklik poliitika liigub selles suunas, et elukutselisi päästekomandosid raha kokkuhoiu eesmärgil lihtsalt likvideeritakse. Vabatahtlik pääste on olemas ja jätkugu neil jõudu edasi liikuda, pildil püsida ning olgu neil ikka vähem väljakutseid!

Kui sinulgi tekkis tahtmine vabatahtlike päästjatega liituda, tee avaldus: ohutusportaal.paasteamet.ee/volunteer või võta meiega otse ühendust.

Rohkem pilte
uudised.torivald.ee/pildid.

14. Tori Põrgu triatlon

ANDRA SÖMER TORI SPORDIKLUBI

7. juulil toimunud 14. Tori Põrgu triatlon tõi võistleva üle viiekümne sportlase ja veelgi rohkem publikut seda ägedat vaatamängu jälgima. Kavas olid duatlon lastele, teatetriatlon noortele ja triatlon erinevatele võistlusklassidele. Põrgu triatlon on kogukondlik harrastusspordi sündmus, kus klassikalise triatloniga pole liiga palju pistmist. Distantsid on lühikesed, võisteldakse kaheliikmelistes võistkondades ja spordialadeks on ujumine, jooksmine ning kanuusoit. Kokkuvõttes – sport ja lõbu käsi-käes!

Olgu siinkohal nimetatud tublimatest tublimad sportlased (keda tulemused rohkem huvitavad, siis Tori spordiklubi Facebooki lehel on kogu info olemas).

- Tüdrukute duatlon – Maria Kaljur;
- poiste duatlon – Erast Didier;
- neidude teatetriatlon – Iida Olviste, Liis-Marie Kaljur;
- noormeeste teatetriatlon – Robin Hunt, Kert Allik;
- naiste triatlon – Birgit Ojames,

- Malle Ellam;
- naisveteranide triatlon – Angela Toht, Helen Viira;
- meeste triatlon – Marek Haller, Marwin Joseph Virkus;
- meesveteranide triatlon – Ahto Saar, Arto Saar;
- segapaaride triatlon – Helen Akenpärge, Enriko Kruuse.

Oleme väga tänulikud meie toetajatele, koostööpartneritele ja vabatahtlikele! Tänu teile on ainult suur rõõm seda sündmust korraldada ja sportlased tahavad ikka ja jälle tagasi tulla! Aitäh, Tori valla valitsus, Pärnumaa spordiliit, Tori valla kultuurikeskus, MTÜ Eesti Veeohutus, Eesti Punase Risti Pärnumaa selts, Tori Matkakeskus, Coca-Cola HBC Eesti AS, OÜ Sookolli söögituba, Matogard OÜ, Klaara-Manni puhke- ja seminarikeskus, Agmeral OÜ, Tori siidritalu, Kohvik Zool, Soomaa.com, Raivo Remont OÜ, Levikivi OÜ, JABS Jõesuu Aknad ja Uksed, Kõveri Puhkekeskus, OÜ Mäeoja Talu, Tiia Saar keraamika ja kõik head vabatahtlikud, kelle panust on raske üle hinnata.

2025. aasta suvel on tulemas juba 15. Tori Põrgu triatlon. Aeg harjutama hakata!

Tori Põrgu triatloni segavõistkonnad ujumas Foto: Ülo Soomets

START 3. augustil kell 12
Toris vallamaja aasalt

DISTANTS 50 km või 100 km

toetajad:

TORI PÕRGU RATTASÖIT 3. augustil 2024

toetajad: FREESPORT, Vah-teek, TORI PÕRGU, RATTASÖIT, SPOORT

Sööök, jook, sõidu lõpus saun

Registreerumine kodulehel
www.sportos.eu/ee/et/gravel-griner-estonia

Kontakt: info@gravelgrinder.ee ja tel 510 4090

Are kooli lõpetajad

9. klass (vasakult): Annika Nairis, klassijuhataja Karmen Hütt, Anete Annusver, Kärtu Pärnasalu, Karola Saare, Loviise Aassalu, Hety Lily Müristaja, Liisa Ivanova, Karl-Martin Võigas, Ketter Merilaht, Helyana Kakko, Oliver Satšenok, Joosep Mathias Lippmaa, Reijo Tünpuu

Foto: Maaris Tõlp

Tori põhikooli lõpetajad

9.a klass. Esimene rida (vasakult): klassijuhataja Annikki Poom, Priit Annus, Mattias Johannes Uus, Karl Lennart Mitt, Kaur Aleksander Mitt, Iskander Altmäe. Teine rida (vasakult): Renee Eggert, Taavi Tiits, Guido Tael, Karlis Ermanis, Ralf-Marcus Rohtla, Martten Võigas

Sindi gümnaasiumi 9. klasside lõpetajad

19. juunil said Sindi gümnaasiumi põhikooli lõputunnistuse 26 põhikooli lõpetajat. Kooli aaraamatusse kirjutati Carolyn Lainoja 9.a klassist ja Eduard Mattiisen 9.b klassist. Sindi

gümnaasium tänab klassijuhatajaid Sirly Pihlakut ja Karin Petersoni, kõiki õpetajaid ja lapsevanemaid toetuse ja hea töö eest! Noortele kindlameelset sammu edasisel teel!

9.a klass. Esimene rida (vasakult): Mia Mirell Klaanberg, Albina Mešenko, Carolyn Lainoja, Merili Linnas, Anni Mari Tammann, Rosanna Ruul, Polina Murzina. Teine rida (vasakult): Kait Kampus, Ronaldo Peetersoo, Reesi Tomson, klassijuhataja Sirly Pihlak, Steven Tamson, Reimo Usin, Egert Viidebaum. Kolmas rida vasakult: Rasmus Kadak, Jürgen Järv, Gert Riiet, Rico Sepp, Magnus Hartwich, Milan Lebedev, Braian Kulp

9.b klass. Vasakult: Artur Kubrin, Eduard Mattiisen, Endel Mattiisen, Kevin Kivistik. Klassijuhataja Karin Peterson

Fotod: Jüri Vlassov

Sauga põhikooli lõpetajad

9.b klass. Esimene rida (vasakult): Keitlin Heily Hansumäe, Helerin Lilleväli, Patricia Lanna, Jessica Post, Heleri Järve, Brigita Kikkas, Lisette-Aline Ots, Aile Parts, Kristina Paju, Laura Tasane, Karola Jõepere. Teine rida (vasakult): Triin Toht, Mathelyn Jaanimäe, Sigrid Parm, Pille-Riin Arop, Anna-Liisa Tuisk, Elis Hunt, Lisanna Allik, klassijuhataja Anneli Raudsepp

Fotod: Ülo Soomets

9. klass. Esimene rida (vasakult): Grete Tiitus, Kelly Trumm, Atlana-Ly Puuram, Annabell Pint, Sandra Turba, Eliise Ellik, Lisette Simone Tali, Lisete Sinimägi, Melany Mirell Pilv, Sirelin Tamm. Teine rida (vasakult): Ranno Peet, Richard Müller, Henri Viotti, Alex Novikov, Marcos Nõurus, Madis Rea, Carl-Eric Sarapuu, Romen Lohu, Ramon Meiner, Reemo Kivihall, Ragnar Turba, klassijuhataja Heli Alumets

Foto: Sauga põhikool

Sindi gümnaasiumi lõpetajad

Sindi gümnaasiumi 67. lennu pidulikul lõpuaktusel anti gümnaasiumi lõputunnistus üle 20 õpilasele. Selle aasta tublimatest tublim oli kuldmedalist Virginia Neeme. Virginia nimi läks kooli aarimatusse ning talle anti üle rändrinnanõel, mille valmistas Sindi gümnaasiumi vilistlane, metallikunstnik Jaan Pärn 1971. aastal. Virginia saab rändnõela kanda pidulikel puhkudel ühe aasta, sest traditsiooni järgi antakse ehe igal aastal edasi järgmisele kooli primale lõpetajale.

Hõbemedali vääriliselt lõpetas gümnaasiumi Vanessa Viikoja, keda tunnustas ka Paikuse Lions klubi rahalise preemiaga. Palju, palju õnne meie tublidele lõpetajatele! Aitäh klassijuhataja Veronika Uussaarele, kõikidele õpetajatele ja vanematele!

12.a klass. Esimene rida (vasakult): Valeria Kopajeva, Milena Abinskova, Jana Gerassimova, Vanessa Viikoja, Kristel Jõgi, Greete Kalmus, Berit Saks, Virginia Neeme. Teine rida (vasakult): Kertu Õunapuu, Keili Parts, Kelly Madison, Isabel Nee, Karolin Muhu, Ketrin Kärge, klassijuhataja Veronika Uussaar. Kolmas rida (vasakult): Mihkel Mattiisen, Hendrik Sauväli, Indres Pukk, Andre Aadamsoo, Tauri Kovalevski, Adrian Divonin

Foto: Jüri Vlassov

Tori valla õpilasmalevast

ERIKA NÖMM
NOORSOOTÖÖ NÕUNIK

Tori valla õpilasmalev on ellu kutsunud selleks, et pakkuda valla noortele esimest turvalist töökogemust ning võimalusi meeldivaks ja kasulikuks vaba aja veetmiseks. Malevas saavad noored arendada erinevaid pädevusi ja anda oma panuse kodukoha korrastamisse. Malev annab noortele võimalusi suhtlemiseks ja enda proovilepanekuks. Õpilasmaleva korraldamine lisab oluliselt väärtust valla noorsootöösse.

Selleks aastaks on malevarühmade toimetamised lõppenud. Tori valla õpilasmaleva rühmades osales kokku 85 tublit noort ja tehtud sai päris palju. Peamiselt panid malevlased käed külge heakorra- ja haljastustöödel, korjati prügi ja hooldati mänguväljakuid, lisaks tehti mitmel objektidel värvimis- ja koristustöid. Rühmad tegutsesid igas valla piirkonnas ning ettevõtetes Nurme Turvas ja ASB Greenworld Eesti. Töid tehti ka Tori hobusekasvanduses. Malevarühmade kokkutulekul Sindis tunnustati iga

rühma parimaid ja tänukirja andis üle abivallavanem Priit Ruut. Rühmade parimad on: Bairon Kremer (Are), Kenert Meiner (Nurme Turvas), Janely Laretei (Greenworld), Marten Villem (Sauga), Laura Tenneberg (Sindi), Karl Dag Kauver (Sindi), Mirjam Tamm (Tori), Andero Aas (Tori). Pärast tunnustamist korraldas Andris Avamere tule- tõeolümpia, kus noored said võistelda ja end proovile panna. Jahutust pakkus Sindi tuletõrje selts. Kokkutuleku lõpus söödi üheskoos jäätist. Õpilasmalev õnnestub

tänu heale koostööle. Aitäh vahvatele rühmajuhidele: Elise Aarma, Helen Paluoja, Liina Lelov-Aasmaa, Kaialiis Roostalu, Jutta Pertel, Andra Sõmer, Kauri Mitt, Eva Lemmergas. Tänu sõnad meeldiva koostöö ja igakülgse abi eest noortekestuste juhtidele: Reelika Rüütli, Angelika Sild, Kristi Raudsepp, samuti kõikidele töötajatele ja teistele koostööpartneritele! Arukat rahakulutamist malevlastele ning seiklusri- kast suve kõikidele noortele!

Vaata pilte ja videoid uudised.torivald.ee/pildid.

Malevlased kokkutulekul

Foto: Helina Rooba

SUVINE SEIKLUSTE NÄDAL

Seikluste nädal saavad osaleda ainult ette registreerinud noored. Nendega koos toimetavad meie noorsootöötajad Helen ja Helina!

7.-9. AASTASTELE

35 EUR

osalus tasu sisaldab söögi- ja näkspause

Pane end kirja seikluste nädalasse FB lehel jagatav lingil!

NÄDALA TEGEVUSED

- kunstilised eneseväljendused
- sportlikud tegevused
- esmaabi põhitõed
- kokkamine
- väljasõit

SAUGA NOORTEKAS

05. - 08. AUGUST 2024

10.-17.00.

SAUGA ANK

lisainfo ja küsimused saugaank@torivald.ee või 56951200

KOHTI JAGUB KIIREMALE KOHA TAGAB OSALUSTASU MAKSMINE

HEI 10+ NOOR! PANE END KIRJA ELAMUSTE NÄDALALE

Elamuste nädalal saavad osaleda ainult eelregistreerinud noored. Nendega koos toimetavad meie noorsootöötajad Helen ja Helina!

NB! Regamise link FB-s

12. - 15. AUGUST 2024

Mis me teeme?

- lähme ööpäevaks matkale
- räägime asjadest, millest ei julgeta rääkida
- loome ise filmi
- paneme emotsioonid sargi sisse

osalustasu 35.-

osalustasu sisaldab söögi- ja näkspause

SINDI MUUSEUM ESITLEB

ALATES 1. JUULIST ON AVATUD

KÄSITÖÖMEISTER KAILI LEPPIK-EHRSTEIN'i NÄPUTÖÖDE NÄITUS

TULE UUDISTAMA! KINDLASTI LEIAD HUVITAVAJD IDEID JA SILMAL LIHTSALT ILUS VAADATA

OLEME AVATUD TÖÖPÄEVADEL 11 - 16

PENSIONÄRILOOD

Külas päästjatel

REET ALAMAA

Pääsusilmade klubi on iga hooaja lõpul teinud kellegi koduõuel koosviibimise. Tänavu tuli Lilja juba varakult sooviga korraldada lõpu-pidu, aga kuna tal on korter suures majas, siis pakkus ta koduõue asemel välja vabatahtlike päästjate pesapaiga. Kellelgi polnud aimu, mis seal vanas kaalumajas olla võib, aga jäime siiski nõusse. Kohale jõudes oli üllatus suur. Sellesse majja oli ehitatud avar päästeauto ruum, lisaks puhketuba ja saun. Küdev ahi andis viimasel päeval mõnusalt sooja. Seintel olid aukirjad ja nagis rippusid päästjate vormiriided. Põhiliselt hooldavad ja ehitavad seda kohta kolm tragi meest: Jaanus Välba, Joel Välba ja Meelis Niine. Neile pakub tuge perenaine Lilja Välba.

Maandusime oma söögipoolisega puhkeruumi laua ümber. On kombeks, et igaüks võtab natuke toitu kaasa, siis on huvitav. Kuid keegi ei suuda meele pidada sõna „natuke“. Kõik tulevad kohale niisuguse toiduvarguga, nagu tuleks temal üksi terve seltskond ära toita. See tähendab alati suurt toidu ülejääki. Seekord oli hea kõik jätta vabatahtlikele päästjatele kosutuseks. Neil ju vaja väljakutseteks palju jõudu ja energiat koguda.

Väga asjaliku ja huvitava ülevaate andis vabatahtlike päästjate tegevusest Joel Välba. Küsimusi oli palju. Taheti teada elukorralduse, töötasu, tehnika, käsuliini kohta. Küsimustele aitas vastata ka Meelis Niine. Huvilistele näidati, kuidas päästeauto seest välja näeb ja lasti

Pääsusilmade klubi külastas Are vabatahtlikke päästjaid

Foto: erakogu

rooli taha ronida ning kiivrit pähe proovida. Õues oli soojaks kõetud kumblustünn, kuid kogu aeg sadas vihma ja seetõttu jäi trikoovoor ära. Ära jäi ka näitlik väljakutsele minek, et näidata kui kiiresti nad vormi selga saavad ja välja sõita suudavad. Sinna saabusid samal ajal kontrollid, kes tulid puhketoast lärmi kuuldes vaatama, mis seal toimub. Kostitasime neidki oma rikkaliku menüüga. Ära minnes olevat öeldud, et annavad plusspunkte lisaks selle eest, et peetakse ühendust kogukonna rahvaga, Siiski on põhitegijate soov, et nendega liituks rohkem kohalikke vabraid noormehi.

Pääsusilmad arutasid, et

päris uhke ja turvaline tunne on kui tead, et läheduses toimetab vabatahtlike päästjate komando. Meile õpetati, et õnnetuse korral tuleb siiski kohe helistada, mitte ainult neile, vaid ka numbrile 112.

Meie päev jätkus lõbusas piknikulauas ühislauludega Antsu pillimängu saatel. Meenutati mineviku naljakaid sündmusi, räägiti anekdoote ja lorijutte ning naerdi terviseks, nii et koju minnes mõnigi kaebas, et kõht on haige ja lõualuud valutavad suurest naerust.

Aitäh Are vahvatele vabatahtlikele päästjatele torele vastuvõtule eest! Jõudu päästetöödel ja ilusat suve kõigile!

Are lauluklubi hooaja lõpuüritus viis Läänemaale

ANNE NIIBO

Are lauluklubi on puhkusele jäänud. Möödunud hooaja viimaseks ürituseks oli suur lauluklubide kokkutulek Uuemõisas Haapsalu kutsehariduskeskuse aulas. Meid kutsus peole Haapsalu lauluklubi Kuldne Sügis, et tähistada nende 45. sünnipäeva.

Nooremal rahval on tihti arvamus, et vanad inimesed on igavad, tuimad, rumalad või uimased. Kui siia lisada veel, et pidu vältab viis tundi, imestatakse, et kes seal küll nii kaua jõuab vastu pidada. Kuid kõik, kes lauluklubide koosviibimistel kord on osalenud, tahavad ikka ja jälle neist osa võtta. Millega seal siis tegeldakse?

Kokkutuleku kavasess kuulub korralik lõunasöök ja hiljem kohvi-kringlipaus. Seekord olid toidud valmistatud kutsehariduskeskuse õpilased, kes said selle eest

ka hinded. Toidud väärivad ainult kiitust. Laudu teenidasid pidulikus riietuses äärmiselt viisakad noormehed, keda juhendas, õigemini jälgis, õpetaja. Kõik kokku oli äärmiselt pidulik. Toitlustus on muidugi väike, aga ikkagi tähtis osa peost.

Kavas on oluline osa esinejatel. Seekord olid külalisteks mitmesugused tantsijad, kes tutvustasid erinevaid tantsustiile, mida sai hilisemas tantsumõllus järele proovida. Tähtis aeg üritusel on planeeritud ühislaulmisele. Siiani on laulusõnad olnud trükitud väikestesse laulikutesse. Seekord kasutati uutset lahendust: sõnad kuvati suurele ekraanile. Sellega hoiti kokku nii paberit kui ka aega. Siiski oleks mõni inimene soovinud sõnad kätte ja hiljem koju kaasa võtta.

Kõige eelneva vahele jäi piisavalt aega orkestri saatel tantsu keerutada. Kuna mehi on eakate hulgas nais-

test vähem, tantsisid naised rõõmsasti omavahelgi, lisaks tehti suuri ühistantsuringe. Meelde sai tuletada nii uuemaid kui ka vanu seltskonnatantse. Tantsupõrand täitus kohe esimeste orkestrihelide kõlades ja kõik, kellel jalad vähegi kandsid, löid rõõmsasti kaasa.

Järgnev sündmus tuletas meelde Pipi Pikksuka sünnipäeva. Pipi tegi oma sünnipäeva puhul külalistele kingitusi. Samuti tegi Haapsalu lauluklubi kõigile kokkutulnud lauluklubidele uhked kingitused. Saime kõik kaunid omavalmistatud seinakellad, mida saab nüüd Are eakate toas kaeda.

Kas tõesti juba viis tundi möödus ja aeg koguneda lõpuringi laulma ühist lõpu-laulu? Sellise toreda üritusega lõppes Are lauluklubi tänavune hooaeg ja algas suvepuhkus.

Kohtume sügisel!

Arelased lauluklubide kokkutulekul

Foto: Jaan Kiviall

SINDI ROCK 55

HEAD SINDI KANDI ROCKISÕBRAD

Sindi Rock tahistab selle aasta 19. oktoobril Sindi Seltsimajas oma 55. sünnipäeva. Sel puhul on plaanis öles seada näitus selle festivali värvikast ja põnevast ajaloost.

Kui kellelgi on kodus või sugulastel-sõpradel Sindi Rockiga seotud põnevad materjali, siis ootame seda pikisilmi. Oodatud on fotod, trükised, ajaleheartiklid, kuulutused, salvestised, piletid, aga ka kirja pandud mälestused ja olevaade artistidest ning bändidest, kes erinevatel aegadel on Sindi Rock'i korraldanud või seal oles astunud.

Sindi piirkonna kultuurikorraldaja Kristel Reinsalu võtab Sindi Seltsimajas kõik rõõmuga vastu - oma tulekust võiks talle ette teada anda telefonil 5698 2912 või meiliaadressile kristel.reinsalu@torikultuur.ee

MÕNUSAD LOOMETÖÖTOAD

08.08.2024
18.00-20.00
Voolavad akrüülid
kunst+meelelahutus
TORI SOTSIAALMAJAS

VAJALIK EELREGISTREERIMINE
529 7216 AVE

LOOME

FB OÜ LOOMETÖÖTOAD

OSALEMINE TASUTA

Tule ja saa osa mõnusast rabakontserdist ja luulepõimikust

pühapäeval,
11. augustil
Riisa rabas

RABAKONTSERT

Ilus hetk

Koguneme
kell 15.30 parklas,
et ühiselt seada
sammud kontsertkohta.

Ilus hetk saab toimuma
koos **Selja Lauluseltsinguga**
(juhendab Merike Teppan-Kolk)
ja luuletaja **Daivi Jõerannaga**.

Haara kaasa oma istumisasul
(tek, matkatool).

OLEME OMADEGA RAPAS!

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Sindi KODU-KOHVIKUTE PÄEV

Laupäeval, 27. juulil 2024 kl 12 - 18

on plaanis Sindi linnas korraldada 3. kodukohvikute päev.

Ootame kohvikute pidajaid, kui sul on vähemalt üks neist:

- soov osaleda kodukohvikute päeval;
- võõrustamisvõimalus; istumisvõimalus;
- tahe tutvustada oma kokakunsti.

Ava oma kodu, hoo või aed kaaskodanikele ja meie külalistele. Kodukohviku väärtusteks on vahetu suhtlus, uued huvitavad elamused ning võimalus astuda sisse mõnda kaunisse aeda, mida varem vaid üle heki uudistada oled saanud. Loomulikult võivad osa võtta sellest päevast ka kortermajad.

Vürtsi saab lisada väikeste ülesastumistega või pererahva poolt talletatu eksponeerimisega - olgu selleks siis vanad esemed, fotod või mõni kogu.

Registreerimine 7. juuliks: kristel.reinsalu@torikultuur.ee | Info 5198 8934 (Kristel)

Registreerimisel lisa järgmine info: nimi; aadress; kontaktisik; lühitutvustus; võimalusel menüü; plakat. Kindlasti peab kohvik olema avatud ajavahemikul 12 - 18. Kes soovib kauem kodukohvikut lahti hoida, siis on see lubatud ja saame ka ühises infos ära märkida ... :)

Kohtumiseni Sindi kodukohvikute päeval!

Kilksama kodukohvikud 2024

Hea Kilksama küla ja selle ümbruse kodukohvikute tegijad!

Tori Valla Kultuurikeskus kutsub teid jällegi avama 3. augustil kell 11.00 - 16.00 oma koduhoovides KODUKOHVIKUD.

Pange end proovile ja kui olete otsustanud selle vahva väljakutse vastu võtta, registreerige vilja.alamaa@torivald.ee

Registreerides lisada järgnev info:

- kohviku nimi
- asukoht
- kontakt
- lühitutvustus

Registreerimine lõpeb 20. juulil. Küsimuste korral tel 5105498.

Toredate kohtumisteni!

Kultuurikorraldaja Vilja Alamaa

Tori Sees ja Väljas

Tori KODU-KOHVIKUTE ÖÖ

LAUPÄEVAL, 10. AUGUSTIL 2024 kl 17 - 22

OOTAME KOHVIKUTE PIDAJAID, KUI SUL ON VÄHEMALT ÜKS NEIST:

- soov osaleda kohviku ööl;
- võõrustamisvõimalus ja istumisvõimalus;
- tahe tutvustada oma kokakunsti.

Kodukohviku öö toimub Tori sees ja väljas kuni 7 km raadiuses ja natukene kaugemal laupäeval, 10. augustil 2024 ajavahemikul 17.00 - 22.00 ...

Ava oma aed kaaskodanikele ja meie külalistele. Kodukohviku väärtusteks on vahetu suhtlus, uued huvitavad elamused ning võimalus astuda sisse mõnda kaunisse aeda, mida varem vaid üle heki uudistada oled saanud. Vürtsi saab lisada väikeste ülesastumistega või pererahva poolt talletatu eksponeerimisega - olgu selleks siis vanad esemed, fotod või mõni kogu.

Registreerimine 20. juuliks: argo.juske@torivald.ee | Info 5335 9496 (Argo)

Registreerimisel lisa järgmine info:

- nimi
- aadress
- kontaktisik
- lühitutvustus, võimalusel menüü
- plakat (1. augustiks)

Kes soovib oma kohviku varem lahti teha, siis palume see eelnevalt kooskõlastada korraldajaga. Kindlasti peaks kohvik olema avatud 17.00 - 22.00.

KOHTUMISENI TORI KODUKOHVIKUTE ÖÖL!

SUVEÖÖKINO

TULNUKAS II

ehk Valdise tagasitulek 17 osas

NELJAPÄEV, 15. AUGUST 21.00

SAUGA MUSTA MAJA TAGA võta kaasa oma tool!

TASUTA

Pühapäeval, 18. augustil kell 22.00

VÄLIKINO SEANSS | Sindi Laululaval | Uus 3, Sindi

Mait Malmsten Timotheus Sammul

Mart Kivastiku filmis

Taevatrepp

Tasuta!

Teater TRET esitleb

Neil Simon

VEIDER PAAR

Tõlkija: Hannes Villensoon

Etendused Tori rahvamajas:

AUGUSTIS

N 15.08 kl 19
R 16.08 kl 19
P 18.08 kl 16

Osades: Piret Dreisaan, Kristi Tohv, Marge Ansl, Annika Pärn, Annikki Põõs, Klaarika Lemets, Eha Sade, Ave Aalaid, Kristjan Kullerkan ja Margus Uain

Etendus on kahes vaatuses ning kestab 2 tundi ja 30 minutit (koos vahetajaga).

Esietendus: 13. juuni 2024

Pilet 10.-

Piletid müügil alates 1. juunist Tori Rahvamajas. Broneerimine argo.juske@torivald.ee ja info 5335 9496

Avatud on teatrikohvik!

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

SOOMAA UNI

VÄLIKINO SEANSS | Tori vallamaja aasal | Selja mnt 2, Tori

Reedel, 2. augustil 2024 kell 21.00

Tule ja vaatame koos dokumentaalfilmi "SOOMAA UNI" ning saadame leekidesse ühepuulootsiku, mis kannab nime: TERMINAATOR

Kohale on tulemas Aivar Ruukel, Vahur Lökk (TERMINAATORI valmistaja) ja loodetavasti režissöör Jevgeni Zavdski

Tasuta!

TERMINAATOR

See haabjas on ehitatud Saarisoo aastal 1998 Vahur Lõki poolt. Haabja nimi on Terminaator, ta on saanud tundma nii Põhja- kui Lõuna-Eesti jõgesid. Terminaator osales ka laulupeo tule tulemises 2009 aastal Võrtsjärvel Pärnusse. Viimase matka tegi 2014 aastal Gauja jõel samanimelises Lätti rahvusparkis.

Haabja vettelaskmine tema ehitajale suur sündmus. Kui see väliselt välja ei paista, siis sisemiselt käib ikka mingi nõksak läbi. Mida keegi sel hetkel lausub ja ohverdab, või mis kokkulepped loodusega sõlmib, on jällegi asi, millest ei räägita. Haabja peaks vette laskma kusagil rahulikus kohas, kus ei ole lainet. Alguses vandatakse, kuidas tühi haabjas veel seisab. Seejärel on meistri enda kord teha väike tiir. Edasi tulevad juba koormuskatsed. Sõbrad, tuttavad jätavad väärtsulikumad esemed ja liiged riietel kaldale ning istuvad sisse. Sõidetakse üksinda, kahekesi, kolmekesi, neljakesi. Vahetatakse kohti, kõigutatakse haabjat, keegi seisab vahel püsti. Kõike seda tegevust jälgib meister pingsalt pealt ja teeb oma peas järeldusi. Järeldused on edaspidi väga olulised ja tähtsad uue haabja ehitusel ja olemasoleva kasutusel. Võrreldes varasemaga on haabjast, ühest hädatarvilikust elatusvahendist, saanud meelelahutusvahend. Kalastamise, vähipüügi, jahil käimise ja lihtsalt majapidamises vajalikust sõidukist on saanud lõbusõidu ja puhkamise vahend...

Ühepuulootsiku loo filmimist 2021. aastal toetas Tori vald

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Rainer Sarneti kung fu komöödia

VOOLUS

Reedel, 2. augustil 2024 kell 22.00

VÄLIKINO SEANSSID | Tori vallamaja aasal | Selja mnt 2, Tori

Tule kohale kell 21.00 ja vaatame koos dokumentaalfilmi "SOOMAA UNI" ning saadame leekidesse ühepuulootsiku, mis kannab nimetust TERMINAATOR

Tasuta!

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

ARE PARGIJOOKS

ARE MÕISAPARGIS

29.05 2024
26.06
31.07
28.08
11.09

*Kõikidel kuupäevadel algus kell 19:00

Põhijooks: 1,8 km või 3,6 km
Lastejooks: 400m (kuni 6-aastastele)

Info: f Are Sport ☎ 56275153

MTÜ TERVE ARE Pärnumaa Spordiliit

Are Pargijooksud 2024 üritus on osa "Pärnumaa Liigub 2024" rahvaspordisarjast.

VASTSÜNDINUD
VALLAKODANIKUD

Lukas Kikkas	02.06.2024
Isabel Iloste	15.06.2024
Robin Muskat	19.06.2024
Melissa Ahtma	22.06.2024
Brandon Kasemets	23.06.2024

Õnnitleme!

slaavi laad

21.09.2024
SINDI SELTSIMAJA ÜMBRUSES

TULE SAA OSA SLAAVI KULTUURISTI!

Põnevad laadapakkumised, kontsert, erinevad maitsed ja kindlasti huvitav näitus!

NB! Kauplejad registreeri end **FB Sindilaat2024** lehel **oleval lingil** alates 01.08.2024

Lisainfo ja küsimused mtukulsin@gmail.com

Laata korraldavad MTÜ Kulisin, segakoor Slavjanotška, MTÜ Kunsti- ja kultuuriselts Hohloma

12.00 esineb Slavjanotška sõpradega laadalaval
15.00 Slavjanotška 30. juubelkontsert Sindi Seltsimajas

10.00-14.00

Kaasajad: Kultuurimajandus, TORI VALLA KULTUURIKESKUS, Integratsioonikeskus, RADUGA

tehnöülevaatus
Tule kohale või broneeri:
protehtno.ee

protehtno

Sauga ülevaatuspunkt: Lauka tee 6, Sauga
Avatud: E-R 8-18 ja L 8-15
Telefon: 443 6990, sauga@tehnokuller.ee
Teenindamine järjekorra alusel

Tori Valla Teataja

Väljaandja: Tori vallavalitsus
Aadress: Pärnu mnt 12, Sindi, Tori vald, 86705 Pärnumaa
E-post: tori@torivald.ee
Toimetaja: Piia Salundi, tel: 5855 7158,
e-post: ajaleht@torivald.ee
Küljendus: OÜ Hansaprint, trükk: AS Printall
Leht ilmub üks kord kuus. Tiraaž on 5565 eksemplari ja see jagatakse Tori valla postkastidesse tasuta.
Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile ajaleht@torivald.ee 8. kuupäevaks.
Toimetusel on õigus vajadusel kaastöid lühendada ja redigeerida.

SÜNDMUSTE KALENDER

Laupäeval, 27. juulil

Kell 12–18 Sindi KODUKOHVIKUTE PÄEV.
Info tel 5198 8934.

Kolmapäeval, 31. juulil

Kell 19 ARE PARGIJOOKS Are mõisa pargis.
Info Facebooki lehelt „Are sport” ja tel 5627 5153.

Reedel, 2. augustil

Kell 21 VÄLIKINO Toris vallamaja aasal. Kavas dokfilm „Soomaa uni”. Tasuta!

Kell 22 VÄLIKINO Toris vallamaja aasal. Kavas *kung fu* komöödia „Nähtamatu võitlus”. Tasuta!

Laupäeval, 3. augustil

Kell 11–16 Kiiksama KODUKOHVIKUTE PÄEV.
Info tel 510 5498.

Kell 12 Tori põrgu RATTARETK, distants 50 km või 100 km. Algas Toris vallamaja aasal. Tasuta! Kontakt: info@gravelgrinder.ee ja tel 510 4090.

Pühapäeval, 4. augustil

Kell 12 Sindi SUVEMUUSIKA kontsert Sindi seltsimaja kõrval aasal (vihma korral seltsimajas). Esinevad Tori valla viiulikoor, Tammiste naiskoor ja Tori Idla võimlejad. Tasuta! Toitlustab toiduauto Leek.

Laupäeval, 10. augustil

Rahvusvahelised KÄRESTIKUAERUTAMISE VÕISTLUSED Nordic Cup 2024 Sindi kärestikul. Rohkem infot Facebooki lehelt Sindi kärestik – Sindi Rapid.

Kell 17–22 Tori KODUKOHVIKUTE ÖÖ.
Info tel 5335 9496.

Pühapäeval, 11. augustil

Rahvusvahelised KÄRESTIKUAERUTAMISE VÕISTLUSED Nordic Cup 2024 Sindi kärestikul. Rohkem infot Facebooki lehelt Sindi kärestik – Sindi Rapid.

Kell 14 JUMALATEENISTUS Tori kirikus.

RABAKONTSERT Riisa rabas Selja lauluseltsingu ja luuletaja Daivi Jõerannaga. Kogunemine kell 15.30 raba parklas.

Neljäpäeval, 15. augustil

Kell 19 TRET teatri ETENDUS „Veider paar” Tori rahvamajas (kestus 2 h 45 min). Pilet 10 eurot müügil Tori rahvamajas. Broneerimine argo.juske@torivald.ee, info tel 5335 9496. Avatud teatrikohvik!

Kell 21 suveöö KINO Sauga Musta Maja taga, kavas „Tulnukas II”. Tasuta! Võta kaasa oma istumisasutus!

Reedel, 16. augustil

Kell 19 TRET teatri ETENDUS „Veider paar” Tori rahvamajas (kestus 2 h 45 min). Pilet 10 eurot müügil Tori rahvamajas. Broneerimine argo.juske@torivald.ee, info tel 5335 9496. Avatud teatrikohvik!

Pühapäeval, 18. augustil

Kell 12 Sindi SUVEMUUSIKA kontsert Sindi seltsimaja kõrval aasal (vihma korral seltsimajas). Esineb Uku Suviste trio. Tasuta! Toitlustab toiduauto Leek.

Kell 16 TRET teatri ETENDUS „Veider paar” Tori rahvamajas (kestus 2 h 45 min). Pilet 10 eurot müügil Tori rahvamajas. Broneerimine argo.juske@torivald.ee, info tel 5335 9496. Avatud teatrikohvik!

Kell 22 VÄLIKINO Sindi lauluväljakul. Kavas Eesti film „Taevatrepp”. Tasuta!

Teisipäeval, 20. augustil

Kell 12 taasiseseisvumispäeva TÄNUJUMALATEENISTUS Tori kirikus. Pärast jumalateenistust pargade ja lilled asetamine ratsamonumendi jalale.

Laupäeval, 24. augustil

Kell 17–23 „Hobbytantsijate sõprusring” Sindi seltsimajas. Korraldavad tantsuklubid Fox ja Vietavanhyyaa. Peoõhtule on oodatud kõik tantsuhuvilised, kes soovivad luua sõprussidemeid, omandada eri tantsustiile ja elava muusika saatel üksteisega tutvuda. Tantsuks mängib Mati Duo. Pilet 15 eurot. Töötab kohvik. Registreerimine kuni 20. augustini: ants.lopsik@mail.ee või 5660 7177.

Pühapäeval, 25. augustil

Kell 12 Sindi SUVEMUUSIKA kontsert Sindi seltsimaja kõrval aasal (vihma korral seltsimajas). Esinevad Sindi muusikakooli õpilased ja õpetajad. Tasuta! Toitlustab toiduauto Leek.

Kell 14 JUMALATEENISTUS Tori kirikus.

Kolmapäeval, 28. augustil

Kell 19 ARE PARGIJOOKS Are mõisa pargis. Info Facebooki lehelt „Are sport” ja tel 5627 5153.

Laupäeval, 31. augustil

Kell 20.30 muinastulede öö KONTSERT Sindi väliuulatus.

Kolmapäeval, 11. septembril

Kell 19 ARE PARGIJOOKS Are mõisa pargis. Info Facebooki lehelt „Are sport” ja tel 5627 5153.

Laupäeval, 21. septembril

Kell 10–14 SLAAVI LAAT Sindi seltsimaja ümbruses. Kauplejate registreerimine alates 1. augustist Facebooki lehel Sindi Laad 2024. Esinevad Slavjanotška ja sõbrad. Info: mtukulsin@gmail.com.

Vaata lisa: uudised.torivald.ee/sundmused

TEATED

SINDI SOTSIAALTÖÖKESKUSES
13. augustil MASSAAŽ,
16. augustil JUUKSUR,
23. augustil PEDIKÜÜR.
Teenustele registreerimine
tel 5569 5546

TORI SOTSIAALMAJAS
23. augustil JUUKSUR.
Registreerimine tel
5340 8603.

Nr. 1 KÜTTELADU Eestis.
Küttepuid, pellet, brikk.
Müük ja transport üle Eesti.
www.puu24.ee,
tel 520 0093.

STATISTIKA

1.–30. juunil sündis
5 last. Suri 9, vallast
lahkus 73 ja valda saabus
73 inimest. 1. juuli 2024
seisuga oli vallas 12 550
inimest, neist 6164 meest
ja 6386 naist.

Fassaadihooldus

Fassaadipesu

Tänavakivide
puhastus

Katusepesu

info@kinnisvarakorda.ee
Tel: 5343 1006

www.kinnisvarakorda.ee

Metver OÜ teostab
hooldusniitmist ja
purustamist.

Info: Rain Nahku,
5809 4440.

TAMMISTE PESUMAJA

Meie teenused:
Pesemine
Triikimine
Transporditeenus

Transpordi võimalus:
Tuleme ise pesule järele ja toome tagasi.

Meie moto:
Lihtsuses peitub võlu – oleme rohkem kui äri, oleme perekond, kellele personaalsus on südameasi ja kliendi rahulolu on meie mõõdupuuks!

Kvaliteetne töö:
Kasutame parimaid pesuvahendeid ja kaasaegseid seadmeid.

Eripakkumine:
Esmakordselt tellimusele
10% soodustust!

Kontakt:
www.tammistepesumaja.ee
+372 5883 1150
info@tammistepesumaja.ee
Tammiste Ärimaja
(Kellukese tee 2B, Tammiste, 85009 Pärnu maakond)

Avatud oleme:
E-R: 09.00–18.00
L: 09.00–16.00

PKM Teenused OÜ
Rehvide vahetus ja müük

ÕLIVAHETUS

PIDURITE HOOLDUS JA REMONT

KLIIMA TÄITMINE JA HOOLDUS AINEGA R134A

Tihase 23, Tori Vald, Sindi linn, Pärnumaa, 86705, +372 5627 8340, teenusedou@gmail.com

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Faina Isaeva	18.05.1931–28.06.2024
Ervi Tuisk	17.08.1931–27.06.2024
Aita Niklus	08.11.1936–13.06.2024
Viktor Haltsonen	30.11.1939–05.06.2024
Silvi Sutt	31.05.1948–17.06.2024
Valter Kumm	31.10.1950–24.06.2024
Enn Evestus	14.06.1951–27.06.2024
Arvo Pea	08.11.1953–05.06.2024
Argo Kreisling	24.01.1962–30.06.2024